

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА

ДОКЛАД
ОТ ИЗВЪРШЕНА ЦЯЛОСТНА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА
ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА
ЦИФРОВО СЪДЪРЖАНИЕ И ЦИФРОВИ УСЛУГИ И ЗА ПРОДАЖБА НА
СТОКИ

септември
2020 г.

I. ОПИСАНИЕ НА ПРОБЛЕМА И ВЪПРОСИТЕ, КОИТО СЕ УРЕЖДАТ СЪС ЗАКОНА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЦИФРОВО СЪДЪРЖАНИЕ И ЦИФРОВИ УСЛУГИ И ЗА ПРОДАЖБА НА СТОКИ (ЗПЦСЦУПС) – стр. 4

1. ПРИЧИНИ ЗА НОВАТА РЕГУЛАЦИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЦИФРОВО СЪДЪРЖАНИЕ И ЦИФРОВИ УСЛУГИ И ЗА ПРОДАЖБА НА СТОКИ
2. НОВОТО В РЕГУЛАЦИЯТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЦИФРОВО СЪДЪРЖАНИЕ И ЦИФРОВИ УСЛУГИ И ЗА ПРОДАЖБА НА СТОКИ
3. ПРОБЛЕМИ НА НИВО ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ (ЕС)
4. СПЕЦИФИЧНИ ПРОБЛЕМИ НА БЪЛГАРСКИЯ ПАЗАР
5. АКТОВЕТЕ НА ЕС ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА НОВАТА РЕГУЛАЦИЯ

II. ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ И ПРЕДВАРИТЕЛНИ КОНСУЛТАЦИИ – стр. 18

1. ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ
2. БАЗА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ОЦЕНКАТА
3. ОБОБЩЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ

III. МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ОЦЕНКАТА – стр. 23

IV. ЦЕЛ НА НОВАТА РЕГУЛАЦИЯ – стр. 23

1. ОБЩИ ЦЕЛИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА РЕГУЛАЦИЯ
2. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ЗПЦСЦУПС В КОНТЕКСТА НА СТРАТЕГИЯТА НА ЕС ЗА РАЗВИТИЕТО НА ВЪТРЕШНИЯ ПАЗАР

V. ОПЦИИ И ДИСКРЕЦИИ ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО И ВАРИАНТИ НА ДЕЙСТВИЕ –стр. 29

VI. СРАВНЕНИЕ НА ВАРИАНТИТЕ ОТ ГЛЕДНА ТОЧКА НА РАЗХОДИ И ПОЛЗИ ЗА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ ЛИЦА И ПРОМЯНА НА АДМИНИСТРАТИВНАТА ТЕЖЕСТ; АНАЛИЗ НА ВЪЗДЕЙСТВИЯТА НА ВАРИАНТИТЕ, ПРЕПОРЪЧИТЕЛЕН ВАРИАНТ И ОБОСНОВКА – стр. 37

A. ВАРИАНТ 0 - „БЕЗ ДЕЙСТВИЕ”

Б. ВАРИАНТ 1 – ПРЕДПРИЕМАНЕ НА МЕРКИ ЗА ВЪВЕЖДАНЕ В НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО НА ИЗИСКВАНИЯТА НА ДИРЕКТИВА (ЕС) 2019/770 НА ЕП И НА СЪВЕТА ЗА НЯКОИ АСПЕКТИ НА ДОГОВОРИТЕ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЦИФРОВО СЪДЪРЖАНИЕ И ЦИФРОВИ УСЛУГИ И НА ДИРЕКТИВА(ЕС) 2019/771 НА ЕП И НА СЪВЕТА ЗА НЯКОИ АСПЕКТИ НА ДОГОВОРИТЕ ЗА ПРОДАЖБА НА СТОКИ

В. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ И УРЕДБА В КОНТЕКСТА НА СЪЩЕСТВУВАЩАТА АДМИНИСТРАТИВНА ТЕЖЕСТ И ПРОМЯНА НА АДМИНИСТРАТИВНАТА ТЕЖЕСТ

VII. КОЛИЧЕСТВЕНО И КАЧЕСТВЕНО ИЗМЕРЕНИЕ НА ЗНАЧИТЕЛНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ НА РЕГУЛАЦИЯТА, ВОДЕЩИ ДО РАЗХОДИ – стр. 55

VIII. КОЛИЧЕСТВЕНО И КАЧЕСТВЕНО ИЗМЕРЕНИЕ НА ЗНАЧИТЕЛНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ НА РЕГУЛАЦИЯТА, ВОДЕЩИ ДО ПОЛЗИ ЗА СЛЕДВАЩИТЕ ТРИ ГОДИНИ – стр. 56

IX. ПОТЕНЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА НОВАТА РЕГУЛАЦИЯ ВЪРХУ МАЛКИТЕ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ (МСП) – стр. 58

X. ПРЕПОРЪЧИТЕЛЕН ВАРИАНТ И ОБОСНОВКА КЪМ НЕГО ВЪЗ ОСНОВА НА СРАВНЕНИЕТО НА ВАРИАНТИТЕ – стр. 60

XI. ОБЩЕСТВЕНИ КОНСУЛТАЦИИ – стр. 61

XII. ПРЕПОРЪЧИТЕЛЕН СРОК ЗА ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО – стр. 61

XIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

I. ОПИСАНИЕ НА ПРОБЛЕМА И ВЪПРОСИТЕ, КОИТО СЕ УРЕЖДАТ СЪС ЗАКОНА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЦИФРОВО СЪДЪРЖАНИЕ И ЦИФРОВИ УСЛУГИ И ЗА ПРОДАЖБА НА СТОКИ

1. ПРИЧИНИ ЗА НОВАТА РЕГУЛАЦИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЦИФРОВО СЪДЪРЖАНИЕ И ЦИФРОВИ УСЛУГИ И ЗА ПРОДАЖБА НА СТОКИ

Електронната търговия е ключов двигател на растежа в рамките на Вътрешния пазар на Европейския съюз /ЕС/. Предприятията използващи каналите на електронната търговия реализират икономия от мащаб, тъй като тя позволява съкращаване на разходите, увеличаване на ефективността, насърчава конкурентоспособността и подобрява производителността. Потенциалът за растеж на електронната търговия обаче далеч не е изцяло оползотворен. По данни от годишния доклад на Европейската комисия /ЕК/ за напредъка в развитието на страните от ЕС в областта на цифровата конкурентоспособност през 2019 г., само 35% от онлайн потребителите са пазарували в друга държава-членка на ЕС, като е налице нарастване на техния брой от 29% през 2014 до 35% през 2019 г. През 2019 г. най-широко разпространените стоки продавани онлайн в ЕС са били дрехи и спортни стоки, туристически пътувания и настаняване, домакински стоки, билети за спортни и културни събития, книги. Според проучването, 65% от онлайн потребителите, извършили онлайн покупки на стоки и услуги през 2019 г. посочват, че не са имали проблеми през последните 12 месеца. Най-често срещаните проблеми на потребителите при електронната търговия са закъснение на доставката на стока, проблеми със сигурността на плащане (24% от онлайн потребителите).

Повечето от предприятията, които използват интернет сайтове за продажба не докладват за наличието на проблеми при продажба на техните стоки и услуги в други държави-членки. Същевременно, почти 40% от тях посочват поне един проблем за продажба на стоки в друга държава-членка, дължащ се главно на икономически фактори, напр. високи разходи за доставка или за връщане на стоките. Важно е да се отбележи, че 39% от предприятията, които извършват онлайн продажби, но не и трансгранични продажби, посочват различаващите се национални системи на договорно право като една от основните пречки пред трансграничните продажби¹ на стоки. Според проучването 49% от търговците на дребно в ЕС, извършващи онлайн продажби и 67% от търговците, които в момента се опитват да осъществяват или обмислят осъществяването на трансгранични онлайн продажби², посочват като основно пречка средствата за правна защита в случай на дефектен продукт. Различаващите се национални правила в областта на договорното право са довели до еднократни разходи за търговците на дребно, продаващи на потребители, които възлизат приблизително на 4 млрд. евро. Тези разходи засягат най-вече микропредприятията и малките и средните предприятия (МСП). На предприятията следва да се осигури правна сигурност и да им се спестят ненужни разходи, дължащи се на различаващите се национални законодателства при продажбата на стоки и предоставянето на цифрово съдържание извън техните национални пазари.

В тази връзка, Европейската Комисия, като един от основните си приоритети за генериране на допълнителен икономически растеж в Европа, определи създаването на Единен цифров пазар и на 6 май 2015 г. прие Стратегия за единния цифров пазар на Европа. Стратегията, посочи осигуряването на „*по-добър достъп за потребителите и бизнеса до онлайн стоки*

¹ Експресно проучване на Евробарометър № 396, „Отношение на търговците на дребно към трансграничната търговия и защита на потребителите“ (“Retailers' attitudes towards cross-border trade and consumer protection”) (2015 г.).

² Експресно проучване на Евробарометър № 413, „Дружества, извършващи онлайн дейности“ [Companies engaged in online activities] (2015 г.), разбивка по сектори (единствено от предприятия към потребители).

и услуги в цяла Европа“, като един от трите основни стълба за засилване на цифровата икономика на ЕС. В Стратегията е възприет цялостен подход за справяне с основните пречки пред развитието на трансграничната електронна търговия в Съюза с цел разгръщане на този потенциал. Осигуряването на по-добър достъп за потребителите до цифрово съдържание и цифрови услуги и улесняването на предприятията при предоставянето им ще допринесат за развитието на цифровата икономика в ЕС и за насърчаване на цялостния растеж. За да се засили конкурентоспособността и да се стимулира растежа, е необходимо Съюзът да действа бързо и да насърчава икономическите оператори да разгърнат пълния потенциал на Вътрешния пазар на ЕС.

От друга страна, технологичното развитие доведе до създаването на разрастващ се пазар на стоки, които включват или са взаимосвързани с цифрово съдържание или цифрови услуги. Поради увеличаващия се брой на тези устройства и бързо нарастващата им употреба от потребителите са необходими действия на европейско равнище, за да се гарантира постигането на високо ниво на защита на потребителите и по-голяма правна сигурност по отношение на приложимите правила за продажбата на такива стоки. Увеличаването на правната сигурност при продажбата на стоки ще спомогне за укрепване доверието на потребителите и търговците.

Като част от „Стратегията за единния цифров пазар за Европа“ на 9 декември 2015 г., ЕК прие две предложения за директиви в областта на договорното право:

- предложение за директива относно някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание (по-нататък „директива за цифровото съдържание“); и
- предложение за директива относно някои аспекти на договорите за онлайн продажби и други продажби на стоки от разстояние (по-нататък „директива за продажбите на стоки“).

Целта на двете законодателни предложения от една страна е създаване на благоприятна среда за стопанска дейност и улесняване осъществяването на трансгранични продажби от предприятията, особено по отношение на МСП, а от друга страна е повишаване доверието на потребителите при извършване на трансгранични покупки чрез предоставяне на единни и ясни права.

Първото законодателно предложение на Комисията, имаше за цел създаване на единна хармонизирана правна рамка на договорите за предоставяне на цифрово съдържание.

Второто законодателно предложение на Комисията, имаше за цел създаване на единна правна рамка за онлайн продажба на стоки в рамките на Вътрешния пазар на ЕС. Същевременно, пълният потенциал на Вътрешния пазар на ЕС може да бъде разгърнат само ако всички участници на пазара разполагат с безпрепятствен достъп до трансгранични продажби на стоки, включително при електронни сделки. Правилата на договорното право, въз основа на които се сключват сделките между участниците на пазара са сред основните фактори, определящи решението на предприятията дали да продават стоки през граница. Тези правила оказват влияние и върху готовността на потребителите да възприемат и да се доверят на този вид покупки. Въпреки, че онлайн продажбите на стоки съставляват по-голямата част от трансграничните продажби в ЕС, разликите между националните системи в областта на договорното право засягат и търговците на дребно, използващи канали за продажба от разстояние, както и търговците на дребно, извършващи директни продажби, и не им позволяват да разширяват дейността си зад граница. ЕК посочи, че второто законодателно предложение следва да обхваща

всички канали за продажба, за да се създаде равнопоставеност за всички предприятия, извършващи продажби на стоки за потребителите.

Чрез установяване на еднакви правила за различните канали за продажба, предложената директива за договорите за онлайн продажби и други продажби на стоки от разстояние следва да избегне всяко различие, което би довело до непропорционални тежести за нарастващия брой търговци на дребно в ЕС, използващи модел, характеризиращ се с множество канали за продажба. Необходимостта от възприемане на съгласувани правила относно продажбите и гаранциите за всички канали за продажба на стоки беше потвърдена в извършената от Комисията проверка на пригодността на законодателството за защита на потребителите, която бе публикувана на 29 май 2017 г., която обхваща и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 1999 г. относно някои аспекти на продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции.

В резултат на извършената проверка на пригодност на законодателството за защита на потребителите през 2017 година, ЕК измени второто законодателно предложение (понататък „изменена директива за договорите за продажба на стоки) като разшири приложното поле на предложението за директива относно някои аспекти на договорите за онлайн продажби и други продажби на стоки от разстояние, така че да обхване и директните продажби (лице в лице).

В хода на междуинституционалните преговори по първото законодателно предложение за директива относно някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание, Българското председателство на Съвета на ЕС, разшири обхвата на предложението за директива за предоставяне на цифрово съдържание, така че да обхване и предоставянето на цифрови услуги.

Комисията счита, че предприятията, и по-специално МСП, често имат допълнителни разходи, произтичащи от различията в националните задължителни правила в правната уредба на потребителските договори и са изправени пред правна несигурност при предлагането на трансгранично цифрово съдържание или трансгранични цифрови услуги. Предприятията имат и разходи за адаптиране на договорите си към специалните задължителни правила относно предоставянето на цифрово съдържание или цифрови услуги, които вече се прилагат в някои държави членки, което създава различия в обхвата и съдържанието на специалните национални правила, уреждащи тези договори. С цел отстраняване на такива проблеми както, предприятията, така и потребителите следва да могат да разчитат на напълно хармонизирани договорни права в някои основни области, отнасящи се до предоставянето на цифрово съдържание или цифрови услуги в рамките на ЕС. Пълната хармонизация на някои ключови нормативни аспекти би увеличила значително правната сигурност за потребителите и за предприятията. Хармонизираните правила ще осигурят на предприятията стабилна договорно-правна среда при предоставянето на цифрово съдържание или цифрови услуги в други държави-членки. Също така, това би предотвратило правната разпокъсаност, която иначе би произлязла от приемането на ново национално законодателство в различните държави-членки, уреждащо конкретно цифровото съдържание и цифровите услуги.

От друга страна, Комисията подчертава, че разликите между националните законодателства в областта на договорното право също оказват влияние върху предприятията и потребителите, участващи в трансгранични директни продажби на стоки. Анализът, извършен в контекста на проверката за пригодност на законодателството на ЕС в областта на потребителското право, показва, че 42 % от търговците на дребно, извършващи директни продажби и 46 % от търговците на дребно, използващи канали за

продажба на стоки от разстояние, гледат на разходите за привеждане в съответствие с различните национални правни норми за защита на потребителите и тези на договорното право като на сериозни пречки пред техните трансгранични продажби³. В същото време данните от Прегледа за пригодност на законодателството по REFIT показват, че за 72 % от потребителите, разликите в правата на потребителите в случай на дефектни стоки са важен или много важен фактор, който следва да се вземе предвид при купуването на стоки онлайн в друга държава от ЕС⁴. Предвид на това, ЕК счита, че е важно правилата, приложими за продажбата на стоки да бъдат едни и същи, независимо от канала за продажба (онлайн или офлайн).

Комисията констатира, че ЕС не се възползва от възможностите за увеличаване броя на покупките на стоки онлайн, поради пречките за извършване на трансгранична търговия пред предприятията и потребителите. На първо място, ЕК счита, че Вътрешния пазар е фрагментиран поради наличието на различни национални законодателства в областта на договорното право за продажба на стоки и за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги. Следващата основна пречка за трансграничната търговия се състои в това, че потребителите не познават своите права и задължения когато купуват стоки и цифрово съдържание и цифрови услуги в друга държава-членка на ЕС, поради което нямат доверие в пазара. Преодоляването на тези основни пречки пред трансграничната търговия ще се отрази благоприятно на търговския обмен и на трансграничните сделки между потребители и търговци.

Една от целите на новата европейска регулация е да улесни предприятията в рамките на Вътрешния пазар. В този смисъл, новата европейска регулация създава единна и хармонизирана правна рамка за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, както онлайн, така и офлайн в рамките на Вътрешния пазар на ЕС.

2. НОВОТО В РЕГУЛАЦИЯТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЦИФРОВО СЪДЪРЖАНИЕ И ЦИФРОВИ УСЛУГИ И ЗА ПРОДАЖБА НА СТОКИ

Директива (ЕС) 2019/770 относно някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и Директива (ЕС) 2019/771 относно някои аспекти на договорите за продажба на стоки въвеждат законова регламентация за защита на потребителите по отношение на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и създават нова, модернизирана, адаптирана към спецификата на цифровата икономика правна рамка за защита на потребителите по отношение на договорите за продажба на стоки.

Двете директиви уреждат ограничен кръг съществени въпроси на договорното право за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки и имат една и съща структура:

- дефиниция на термините: „стока“, „стока съдържаща цифрови елементи“, „цифрово съдържание“ и „цифрова услуга“;
- предоставяне на цифрово съдържание;
- обективни и субективни критерии за съответствие;
- отговорност на търговеца и определяне тежестта на доказване при липсата на съответствие на цифровото съдържание, цифровата услуга или на стоката;
- средства за защита на потребителите в случаите на несъответствие на цифровото

3 Report of the Fitness Check of consumer and marketing law (Доклад относно проверката за пригодност на законодателството в областта на потребителското и маркетинговото право) (SWD(2017) 209 final, стр. 100—101).

4 Report of the Fitness Check of consumer and marketing law (Доклад относно проверката за пригодност на законодателството в областта на потребителското и маркетинговото право) (SWD(2017) 209 final, стр. 100).

- съдържание, цифровата услуга или стоката;
- възможност за потребителя да развали договора при точно определени случаи;
- право на регресен иск на търговеца срещу лица на предходен етап от веригата от сделки.

Директива (ЕС) 2019/770 относно някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и Директива (ЕС) 2019/771 относно някои аспекти на договорите за продажба на стоки имат за цел да осигурят по-добра защита на потребителите, като отчитат отражението на цифровата икономика върху европейския пазар. За тази цел европейският законодател въвежда следните нови елементи:

- прилагане на концепта за законова гаранция за съответствие по отношение на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги, и по отношение на стоките, съдържащи цифрови елементи;
- отчитане на факта, че е възможно личните данни на потребителите да съставляват насрещна престация за предоставяне на цифрово съдържание и цифрова услуга.

Отчитайки развитието на единния цифров пазар, европейският законодател има за цел да модернизира режима на законовата гаранция за предоставяне на стоки и да създаде такава и за предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги. Целта на Директива (ЕС) 2019/770 и на Директива (ЕС) 2019/771 е да осигурят едно лице, което да отговаря за привеждане на стоката, цифровото съдържание или цифровите услуги в съответствие с обективните и субективни изисквания. Идеята на двете директиви е при наличие на дефект на стоката потребителите да могат се обърнат към продавача на стоката, в т.ч. и на стоката с цифрови елементи, а при несъответствие на цифровото съдържание или цифровата услуга към търговеца, предоставящ цифровото съдържание или цифровата услуга.

На второ място новото европейско законодателство признава факта, че личните данни на потребителите е възможно да съставляват насрещна престация за предоставяне на цифрово съдържание или цифрови услуги. Отчита се факта, че все повече потребители имат достъп до цифрово съдържание или цифрови услуги срещу ниско заплащане или без заплащане на цена, напр. в социалните мрежи или в някои електронни платформи. В тези случаи, търговецът, предоставящ цифрово съдържание или цифрова услуга продава личните данни на потребителите на цифрово съдържание или цифрови услуги на рекламодатели или ги използва за подобряване качеството на услугите, които предоставя. Вторият съществено нов момент на Директива (ЕС) 2019/770 се състои във факта, че събирането на лични данни на ползвателя на цифрово съдържание или на цифрова услуга е възможно да съставлява насрещна престация за търговеца, която замества плащането на цена от страна на потребителя. В този смисъл, разпоредбите на директивата ще се прилагат съвместно с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2016/679 относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни. Така например, при разваляне на договора за предоставяне на цифрово съдържание или цифрови услуги, Директива (ЕС) 2019/770 ще се прилага съвместно с Регламент (ЕС) 2016/679.

Двете директиви създават минимални стандарти за защита на потребителите, които ще трябва да бъдат спазвани от търговците при продажбата на стоки и предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги. Основното понятие на двете директиви е понятието за съответствие, което включва, както съответствие с предвиденото в договора за продажба на стоки или за предоставяне на цифрово съдържание или цифрови услуги, така и съответствие с разумните очаквания на потребителите. Двете директиви съдържат субективни и обективни критерии, които дават възможност за анализиране наличието на съответствие на цифровото съдържание, цифровата услуга или стоката. Субективните

критерии за съответствие се отнасят до задълженията на търговеца, предвидени в договора. Обективните критерии за съответствие на цифровото съдържание, цифровата услуга или стоката се отнасят до разумните очаквания на потребителите по отношение на цифровото съдържание, цифровата услуга или стоката.

И двете директиви приемат за липса на съответствие и следните случаи:

- несъответствие, което се дължи на неправилно инсталиране и/или интегриране на стоките и/или цифровото съдържание или цифровата услуга;
- ограничение за ползване, дължащо се на правата на трети страни, в т.ч. и правата на интелектуална собственост, които е възможно да попречат или ограничат използването на стоките и/или цифровото съдържание или услуга от потребителите.

Предвид на това, че в повечето случаи е технически трудно, да се докаже наличието на несъответствие на стоките и/или цифровото съдържание или цифровите услуги, двете директиви обръщат тежестта на доказване при липсата на съответствие за различен период от време, която ще бъде за сметка на търговеца.

Приетата Директива (ЕС) 2019/770 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги е част от „Стратегията на ЕС за единния цифров пазар“. Тя създава равни условия за конкуренция между стопанските субекти и ще увеличи доверието на потребителите чрез установяване на единни, ясни и хармонизирани правила за предоставянето на цифрово съдържание в рамките на Вътрешния пазар на ЕС. Приетата директива определя правила за договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и по-точно правила за съответствие на цифрово съдържание и цифровите услуги и средствата за правна защита на потребителите, когато цифровото съдържание или цифровата услуга не съответства или в случай, че не е предоставено на потребителите. Новата директива определя правила за договорите за предоставяне на цифрово съдържание или цифрови услуги, и по специално:

➤ обективни и субективни критерии за съответствие на цифровото съдържание и цифровата услуга;

➤ средства за правна защита на потребителите, когато цифровото съдържание или цифровата услуга не съответства.

Директивата урежда отговорността на търговеца при неизпълнение на договора и при несъответствие на цифровото съдържание и цифровата услуга, въвежда задължения за търговците за предоставяне на актуализации на цифровото съдържание или цифровата услуга, както и задълженията на търговците и потребителите в случай на разваляне на договора. Директивата регламентира също условията при които е възможно търговецът да измени цифровото съдържание или цифровата услуга.

В оценката на въздействието⁵ към предложената директива, Европейската комисия посочва, че само в някои държави-членки има правна рамка за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги - Великобритания, Ирландия, Нидерландия, докато останалите държави-членки, сред които и България нямат специфично законодателство в тази област. Понастоящем, у нас няма единна правна уредба на договорите за предоставяне

⁵ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/contract-rules/digital-contracts/digital-contract-rules_bg - стр.10, т. 42 и т.43

на цифрово съдържание и цифрови услуги на потребители. Действащият Закон за защита на потребителите съдържа само определени правила по отношение на цифровото съдържание (изисквания за предоставяне на преддоговорна информация, информация, която трябва да бъде включена в договора и правото на отказ от договора за предоставяне на цифрово съдържание) и не съдържа изисквания за защита на потребителите при несъответствие на цифровото съдържание, както и правила за предоставяне на цифрови услуги.

Директива (ЕС) 2019/770 относно някои аспекти за договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги създава хармонизирана правна рамка на европейско ниво относно следните аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги:

- предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги;
- субективни критерии за съответствие на цифровото съдържание и цифровата услуга с договора;
- обективни критерии за съответствие на цифровото съдържание и цифровата услуга;
- интегриране на цифровото съдържание в цифровата среда на потребителя;
- предоставяне на актуализации на цифровото съдържание или цифровата услуга, включително и актуализации във връзка със сигурността, които са необходими за запазване на цифровото съдържание или цифровата услуга;
- несъответствие, дължащо се на неправилно интегриране на цифровото съдържание или на цифровата услуга в цифровата среда на потребителя;
- права на потребителите във връзка с ограничения, произтичащи от правата на трети страни върху цифровото съдържание или цифровата услуга;
- отговорност на търговеца при неизпълнение на договора за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги;
- тежест на доказване при изпълнението на договора;
- средства за правна защита на потребителите при непредоставяне на цифровото съдържание или цифровата услуга и условия за упражняването им;
- средства за правна защита на потребителите при липса на съответствие на цифровото съдържание и цифровата услуга и условия за упражняването им;
- задължения на търговеца в случай на разваляне на договора;
- задължения на потребителя в случай на разваляне на договора;
- изменение на цифровото съдържание и цифровите услуги.

Директивата се прилага за всеки договор, при който търговец предоставя цифрово съдържание или цифрови услуги на потребителя, а потребителят заплаща или поема ангажимент да заплати цена (видео, софтуер, аудио записи, видеоигри, предоставяне на услуги за съхранение в облак, стрийминг). Директивата се прилага също и когато потребителят не заплаща цена, а предоставя или поема задължение да предостави лични данни на търговеца, с изключение на случаите когато личните данни се обработват с цел предоставяне на цифровото съдържание или цифровата услуга, или с цел търговеца да изпълни законови изисквания.

Приетата Директива (ЕС) 2019/771 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за продажба на стоки създава благоприятна среда за стопанска дейност и за улесняване осъществяването на трансгранични продажби от търговците, и особено от малките и средни предприятия. Тя създава равни условия за конкуренция между стопанските субекти и ще увеличи доверието на потребителите чрез установяване на единни, ясни и хармонизирани правила за продажбата на стоки в рамките на Вътрешния пазар. Директива (ЕС) 2019/771 има за цел да постигне баланс между високо ниво на

защита на потребителите и подобряване конкурентоспособността на предприятията.

Директива (ЕС) 2019/771 относно някои аспекти на договорите за продажба на стоки обхваща правилата, приложими по отношение на продажбите на стоки само във връзка с ключовите договорни елементи, необходими за преодоляване на свързаните с договорното право пречки пред Вътрешния пазар на ЕС. За целта правилата относно изискванията за съответствие, относно средствата за правна защита на потребителите при несъответствие на стоката и относно основните условия за тяхното упражняване следва да бъдат напълно хармонизирани и нивото на защита на потребителите следва да бъде повишено в сравнение с това по сега действащата Директива 1999/44/ЕО относно някои аспекти на договорите за продажба на стоки и свързаните с тях гаранции. Напълно хармонизираните правила относно някои съществени елементи на правната уредба на потребителските договори за продажба на стоки ще улеснят предлагането на стоки от страна на предприятията, и по-специално МСП в други държави членки на ЕС. Чрез напълно хармонизирани основни правила потребителите ще се ползват от високо ниво на защита и повишаване на благосъстоянието.

Директивата относно някои аспекти на договорите за продажба на стоки, създава хармонизирана правна рамка на европейско ниво относно следните аспекти на договорите за продажба на стоки, в това число и стоки, съдържащи цифрови елементи:

- субективни критерии за съответствие на стоките с договора;
- обективни критерии за съответствие на стоките;
- отговорност на продавача за неизпълнение на договора;
- несъответствие на стоките, дължащо се на неправилно инсталиране/монтаж на стоките;
- отговорност на търговеца при несъответствие на стоката;
- тежест на доказване при несъответствие на стоката;
- средства за правна защита на потребителите при липса на съответствие на стоката;
- избор между ремонт и замяна на стоките;
- пропорционално намаляване на цената на стоката;
- разваляне на договора, освен ако несъответствието на стоката не е минимално;
- търговска гаранция на стоките.

Директива (ЕС) 2019/771 се прилага, както за договори за продажба на „класически“ стоки на потребители, така и за стоки с цифрови елементи, чието използване изисква наличието на цифрово съдържание (телевизор, свързан с интернет, смартфон, часовник, свързан с интернет, интелигентни хладилници). За тези стоки, търговците ще отговарят за съответствие на вграденото в тях цифрово съдържание и свързаните цифрови услуги или за целия период на законовата гаранция или за срока на продължителност на договора (при предоставяне на цифрова услуга за определен период от време). Критериите за съответствие на тези стоки съдържат задължение за актуализация на цифровото съдържание или цифровата услуга от страна на търговеца. За тези стоки, търговците трябва да информират и доставят на потребителя всички актуализации, необходими за да ги поддържат в съответствие за периода от време, през който потребителят може разумно да очаква това, с изключение на случаите в които цифровия елемент на стоката е предоставен за определен период от време. В този случай, актуализацията на цифровото съдържание трябва да бъде предоставяне за периода от време за предоставяне на цифровия елемент на стоката.

3. ПРОБЛЕМИ НА НИВО ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ (ЕС)

Развитието на трансграничната електронна търговия е една от основните цели на единния

цифров пазар. Същевременно, на ниво ЕС са констатирани следните проблеми относно предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и продажбата на стоки :

Проблем 1. Различията в националното договорно право се явяват пречка пред търговците за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки:

- различията в националното договорно право на държавите-членки относно цифровото съдържание и цифровите услуги и продажбата на стоки се явяват пречка за търговците за трансгранично предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки онлайн и офлайн. Тези различия се явяват допълнителни разходи за бизнеса. Поради наличието на тези допълнителни разходи, предприятията предпочитат да предоставят цифрово съдържание и услуги и да продават стоки на своя национален пазар. Например, български търговец който иска да продава стоки в Швеция ще трябва да спазва изискванията на националния закон на Швеция, съгласно който законовата гаранция на стоките е три години, докато изискването за законова гаранция в България е две години. Предприятията, особено МСП пропускат възможности за растеж. ЕК оценява тези допълнителни разходи за търговците в размер на 4 млрд. евро. Очаква се, че с премахване на пречките за осъществяване на трансгранично предлагане на цифрово съдържание, цифрови услуги и стоки, 122 000 търговци ще започнат да осъществяват трансгранични сделки.
- различията в националното договорно право на държавите-членки относно цифровото съдържание и цифровите услуги и продажбата на стоки онлайн и офлайн затрудняват ефективното прилагане на националното и европейско законодателство за защита на потребителите. Потребителите нямат правна сигурност за прилагане на своите права при липса на съответствие на цифровото съдържание или цифровата услуга и/или при липса на съответствие на стоката. Съдилищата също са затруднени да прилагат законодателството, тъй като в някои случаи на трансгранично онлайн предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и продажба на стоки, те ще трябва да прилагат закона на друга-държава членка на ЕС;
- недостатъчна прозрачност на националните пазари;
- липсата на правна уредба относно договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги на ниво ЕС. Повечето държави-членки нямат специфично национално законодателство относно договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги⁶;
- липсата на правна уредба по отношение на договорите за продажба на стоки с цифрови елементи;
- правната квалификация на термина „цифрово съдържание“ в различните държави-членки създава правна несигурност на национално ниво. Отделните държави-членки дават различна правна квалификация на договорите за предоставяне на цифрово съдържание. Някои държави-членки определят тези договори като договори за продажба, други ги определят като договори за услуги, а трети държави-членки ги определят като договори за наем и съответно прилагат това специално

⁶ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/contract-rules/digital-contracts/digital-contract-rules_bg - стр.9

законодателство към договорите за предоставяне на цифрови услуги и цифрово съдържание. Освен това, в рамките на една и съща държава-членка, договорите за онлайн предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги (напр. за музика, видео игри, филми, услуги за съхраняване в облак, пряко излъчване на спортни прояви онлайн) се регулират по различен начин в зависимост от вида на предоставяното цифрово съдържание. В резултат на това, националните разпоредби относно предоставянето на различни видове цифрово съдържание и цифрови услуги и относно средствата за защита на потребителите, както в рамките на една и съща държава, така и между отделните държави-членки се различават.

Проблем 2. Потребителите нямат доверие при трансграничното предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и при продажбата на стоки онлайн:

- липса на доверие на потребителите в пазара на трансгранични онлайн покупки на цифрово съдържание и цифрови услуги и продажбата на стоки онлайн. Една от основните причини е несигурността им във връзка с основните им договорни права. Потребителите са ощетени и поради липсата на ясни правила в областта на договорното право по отношение на дефектното цифрово съдържание. По данни на Комисията, 61% от европейските потребители имат доверие при покупката онлайн от търговец, установен в тяхната държава, а само 38% от потребителите имат доверие при покупка онлайн от друга държава-членка. Правната несигурност относно техните права и начина за упражняването им се явява основната причина за липсата на доверие на потребителите за сключване на трансгранични сделки онлайн за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки.
- нарушаване правата на потребителите, дължащо се на липсата на ясни правила за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги. Голям брой потребители гледат филми, слушат музика, играят видео и онлайн игри, гледат спортни предавания или общуват онлайн чрез техните електронни устройства в рамките на ЕС. Същевременно, най-малко 70 милиона потребители (всеки трети потребител), които са използвали музика, антивирусни програми, игри или услуги за съхраняване на данни в облак са имали проблеми с качеството на предоставеното цифрово съдържание или цифрова услуга. Според статистическите данни, 16% от онлайн потребителите, сключили договор за предоставяне на цифрово съдържание са получили грешно цифрово съдържание, 13% са получили цифрово съдържание от по-ниско качество, 9% са получили фалшиво цифрово съдържание, а 10% не са получили достъп до цифровото съдържание⁷.
- липса на адекватни средства за правна защита на потребители, при наличието на проблем на цифровото съдържание. Комисията посочва, че само 10% от потребителите, които са имали проблеми относно достъпа до цифровото съдържание, качеството на предоставеното цифрово съдържание или условията за предоставянето на цифровото съдържание са получили обезщетение⁸.

В следващата таблица са показани разходите на различните видове предприятия, за спазване на различните изисквания в областта на договорното право, касаещи и трансграничното онлайн предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и

⁷ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/contract-rules/digital-contracts/digital-contract-rules_bg - стр.15

⁸ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/contract-rules/digital-contracts/digital-contract-rules_bg - стр.15

продажбата на стоки.

Таблица 1: Разходи на фирмите за спазване на изискванията на националното право относно договорното право в процент от техния годишен оборот

Търговия на едро и дребно						
	Среден годишен оборот на фирма	Number of Member States entered (with transaction costs per Member State = €9,000)				
		1 Member State	2 Member States	3 Member States	4 Member States	27 (EU)
Микро	358 439	2.51%	5.02%	7.53%	10.04%	67.79%
Малки	6 333 525	0.14%	0.28%	0.43%	0.57%	3.84%
Средни	45 049 125	0.02%	0.04%	0.06%	0.08%	0.54%
Големи	439 583 481	0.002%	0.004%	0.01%	0.01%	0.06%

Source: Eurostat Structural Business Statistics 2017, SME Panel Survey

Поради различията в националното законодателство относно договорното право за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, и липсата на правна сигурност, потребителите предпочитат да пазаруват на техния национален пазар. По този начин, те пропускат възможности и имат на разположение по-малък избор на стоки на конкурентни цени. При премахване на пречките, свързани с националното договорно право относно предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и продажбата на стоки се очаква между 8 и 11 милиона нови потребители да започнат да сключват онлайн трансгранични сделки. Допълнителна щета за потребителите съставлява и липсата на ясна правна рамка за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги, както на национално, така и на европейско ниво. Тази щета за потребителите се оценява между 9 и 11 милиона евро в рамките на ЕС само за онлайн продажбата на музика, антивирусни програми, игри и услуги за съхраняване на данни в облак.

Еднократните разходи, свързани с адаптиране към националното договорно право на друга държава-членка, направени от предприятията за реализиране на продажба в друга държава-членка, са оценени от ЕК на около 9 000 евро. Тези разходи затрудняват повече малките и средните предприятия с малък оборот (МСП). Например решението на микропредприятие, извършващо дейност в областта на търговията на дребно, да изнася в четири държави-членки, би довело до разходи, свързани с договорното право в размер на около 36 000 EUR, което би надхвърлило голяма част от годишния му оборот. Изправени пред тези разходи, много предприятия, и по-специално МСП, предпочитат да се придържат към собствените си вътрешни пазари и по този начин губят възможности за разширяване и икономии от мащаба. Общите еднократни разходи на предприятията, свързани с адаптиране към националното договорното право на отделните държави-членки, са достигнали около 4 милиарда и ще се увеличат в съответствие с броя на предприятията в ЕС, които изнасят в други държави-членки, и броя на държавите-членки, в които те изнасят. Разходите, свързани с договорното законодателство, ще продължат да налагат непропорционална тежест за МСП, и по-специално за микро- и малките предприятия, които желаят да разширят дейността си трансгранично. Това ще попречи на МСП да използват икономии от мащаба.

Същевременно, ако потребителите сключват онлайн трансгранични сделки, те ще могат

да се възползват от различията в цените в различните държави-членки⁹, което е показано в таблица 2. Така например, потребител от Швеция може да плати 17% по-малко за покупката на дрехи от Германия. Независимо от това, че различията в цените не отчитат такива фактори като различията в данъчното облагане и разходите за доставка, те разкриват значителен потенциал на възможности за потребителите.

Таблица 2: Различия в нивото на цените на потребителски стоки в ЕС (EU-28 average=100)

	Домакински уреди	Обувки	Облекло	Consumer Electronics
Най-скъпата държава	Malta = 147	Denmark = 129	Sweden = 121	Malta = 116
Най-евтината държава	Hungary = 74	Bulgaria = 73	Hungary = 70	Czech Republic = 85
Разлика	73	56	51	31
Най-евтината държава/най-скъпата държава в %	50%	57%	58%	73%

Source: Eurostat 2015, Statistics explained, Comparative price levels of consumer goods and services

Очаква се с въвеждане на разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/770 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на Директива (ЕС) 2019/771 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за продажба на стоки в националните законодателства на държавите-членки на ЕС посочените проблеми да бъдат отстранени.

4. СПЕЦИФИЧНИ ПРОБЛЕМИ НА БЪЛГАРСКИЯ ПАЗАР

По данни на НСИ към декември 2018 г. потребителите в България срещат следните трудности при покупката на стоки онлайн и при ползване на цифрово съдържание и цифрови услуги онлайн:

- ✓ 31,4% от потребителите предпочитат да пазаруват във физически магазини, да видят стоката, да я разгледат и преценят на място;
- ✓ 1,6% считат, че доставката на стоки или предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги онлайн е проблем (напр. отнема твърде много време или възникват логистични пречки);
- ✓ 4,3% от потребителите имат опасения относно получаването или връщането на закупените стоки, относно възможностите за подаване на жалба или искане на обезщетение.

Независимо от бързия растеж на електронната търговия, повечето предприятия в България все още не се възползват изцяло от предимствата на единния цифров пазар. По Данни на ЕК само 7% от търговците на дребно в България извършват онлайн продажби в други държави от ЕС, докато три пъти повече (27%) извършват онлайн продажби в страната.

9 Price differences may be attributed to a wide range of factors such as labour costs.

Разликите в националното договорно право за продажба на стоки са съществено препятствие за трансграничните продажби за почти половината от българските търговци на дребно (47%), които извършват електронна търговия. Ако в целия ЕС се прилагат едни и същи правила за електронна търговия, 82% от българските предприятия, които или практикуват или са заинтересовани от трансгранична онлайн търговия „определено“ или „до известна степен“ биха стартирали или увеличили трансграничните си продажби.

Потребителите в България също не могат да се възползват от потенциала на по-широк избор на стоки и по-добрите цени. Само 7% от българските потребители купуват онлайн от други държави-членки на ЕС. Ниската степен на доверие играе ключова роля: само 29% от българските потребители се чувстват сигурни, когато извършват онлайн покупки от друга държава от ЕС. Три от десетте най-големи опасения на потребителите по отношение на онлайн покупките от други държави от ЕС са свързани с основни права по договорното законодателство, като например при недоставяне на поръчка, доставка на погрешна или повредена стока или ремонт и замяна на стока. За 12-те месеца на 2015 г., 72% от българските потребители, които са получили четири от най-разпространените цифрови продукти (музика, игри, антивирусен софтуер и услуги за съхранение на данни в облак) са имали поне един проблем, свързан с качеството, достъпа или договорните условия във връзка с продукта.

С приемането на предложеният Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, въвеждащи в национално законодателство разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/770 за някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на Директива (ЕС) 2019/771 за някои аспекти на договорите за продажба на стоки, се дава възможност да бъдат решени следните проблеми идентифицирани на българския пазар:

- предприятията в България ще имат възможност да предоставят цифрово съдържание и цифрови услуги и да осъществяват онлайн продажби на потребители в целия ЕС въз основа на един и същи набор от норми на договорното право;
- ще се увеличи правната сигурност, което ще способства за създаване на благоприятна бизнес среда;
- българските предприятия ще избегнат разходи, възникнали от разликите в правните уредби на държавите-членки, поради липсата на еднакви правила в ЕС и факта, че някои държави-членки квалифицират договора за предоставяне на цифровото съдържание различно и съответно прилагат специални национални законодателства. При продажбата на стоки, предприятията ще спестят разходи за приспособяване към изискванията на договорното право на всяка държава-членка в която желаят да осъществяват продажби;
- българските потребители ще бъдат насърчени да започнат да купуват онлайн от други държави от ЕС;
- ще се регламентират договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги;
- ще се създадат условия за повишаване нивото на защита на потребителите в България, като се преодолеят следните несъвършенства на нормативната уредба:

- липса на правна рамка относно договорите за предоставяне на цифрово

съдържание и цифрови услуги;

- липса на правни средства за защита на потребителите на цифрово съдържание и цифрови услуги;

- липса на обективни критерии за съответствие на стоките;

- липса на правна рамка за договорите за продажба на стоки с цифрови елементи;

- подобряване на правната рамка за договорите за продажба на стоки и повишаване на нивото на защита на потребителите;

- създаване на равни условия за българските търговци за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки в други държави-членки на ЕС;

- недостатъчно доверие от страна на потребителите в пазара, особено при сключване на онлайн трансгранични сделки за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки.

Директива (ЕС) 2019/770 за някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и Директива (ЕС) 2019/771 за някои аспекти на договорите за продажба на стоки са с максимален характер, което означава, че държавите-членки не могат да се отклоняват от предвидените в тях разпоредби. Действащият Закон за защита на потребителите въвежда изискванията на Директива 99/44/ЕО относно някои аспекти на продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции, която се отменя с Директива (ЕС) 2019/771. Предвид на това, че Директива 99/44/ЕО има минимален характер и предвижда йерархия на средствата за правна защита на потребителите, уредбата на продажбата на потребителски стоки в Закона за защита на потребителите се различава съществено от тази, предвидена в Директива (ЕС) 2019/771 за някои аспекти на договорите за продажба на стоки. Освен това, действащият Закон за защита на потребителите не регламентира продажбата на стоки с цифрови елементи и не съдържа обективни изисквания за съответствие на стоката. Предвид горното може да се каже, че действащата уредба на национално ниво за продажба на стоки на потребители се различава съществено от тази, предвидена в Директива (ЕС) 2019/771.

С приемането на Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки тези специфични проблеми ще бъдат решени.

5. АКТОВЕТЕ НА ЕС ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА НОВАТА РЕГУЛАЦИЯ

Регулирането на договорното право относно предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги е уредено в Директива (ЕС) 2019/770 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги. Регулирането на договорното право за продажба на стоки, в т.ч. и на стоки с цифрови елементи е уредено в Директива (ЕС) 2019/771 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за продажба на стоки.

Пакетът от актове относно някои аспекти на договорното право за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки ще се прилага от 01 януари 2022 година. Директива (ЕС) 2019/770 и Директива (ЕС) 2019/771 следва да бъдат въведени в националното законодателство до 01 юли 2021 година.

Следните актове на европейското законодателство са свързани с прилагането на Директива (ЕС) 2019/770 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на Директива (ЕС) 2019/771 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за продажба на стоки :

➤ Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения. Държавите членки прилагат тези мерки, считано от 21 декември 2020 г.;

➤ Регламент 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и за отмяна на Регламент 95/46/ЕО. Регламента се прилага, считано от 25 май 2018 год. Задълженията на Република България са основно по създаването на мерки по неговото прилагане в националното законодателство;

➤ Регламент (ЕС) № 2017/2394 Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 година относно сътрудничеството между националните органи, отговорни за прилагане на законодателството за защита на потребителите. Разпоредбите на регламента са директно приложими и се прилагат, считано от 17.01.2020 година. В Закона за защита на потребителите са създадени необходимите условия за прилагане на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/2394. С предложението проект на закон, ще се посочи, че разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/2394 ще се прилагат и по отношение на Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки;

➤ Директива 2009/22/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на колективните интереси на потребителите.

С предложението проект на закон ще се разшири обхвата на раздел IV, глава девета на Закона за защита на потребителите „Средства за колективна защита. Искове за преустановяване на нарушения и за обезщетение на потребителите“, така че в обхвата на тази глава на закона да се включат и исковете за преустановяване на нарушения на националното законодателство, въвеждащо изискванията на Директива (ЕС) 2019/770 и на Директива (ЕС) 2019/771;

➤ Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно някои аспекти на продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции, която се отменя с Директива (ЕС) 2019/771 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за продажба на стоки. Директива 1999/44/ЕО ще се прилага до 31.12.2021 г. след което ще се прилагат разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/771 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за продажба на стоки.

II. ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ И ПРЕДВАРИТЕЛНИ КОНСУЛТАЦИИ

1. ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ:

Идентифицирането на заинтересованите страни предполага обосноваване ролята и значението на всеки от участниците при предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и при продажбата на стоки на потребители, засегнати от този закон. Основният кръг от заинтересовани страни, върху които новата регулация ще окаже пряко въздействие са:

- **всички търговци, предоставящи цифрово съдържание и цифрови услуги, които са регистрирани на територията на Република България;**

Търговец, предоставящ цифрово съдържание и цифрови услуги е всяко физическо или юридическо лице, което действа в рамките на своята търговска или стопанска дейност,

занаят или професия в публичния или в частния сектор, както и всяко лице, което действа от негово име и за негова сметка по отношение на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и на цифрови услуги. Това са:

- всички доставчици на електронни съобщителни услуги по смисъла на Закона за електронните съобщения и доставчиците на услуги на информационното общество по смисъла на Закона за електронна търговия, чиято дейност е пряко зависима от регулаторната рамка за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки;
- лица, вписани в Публичния регистър на предприятията за осъществяване на обществени електронни съобщения - 1 123 бр. в т.ч. 686 доставчици на интернет и 247 доставчици на телевизия и интернет.

➤ **всички търговци, предоставящи цифрово съдържание и цифрови услуги от други държави-членки на ЕС;**

Това са всички доставчици на електронни съобщителни услуги по смисъла на Закона за електронните съобщения и на услуги на информационното общество по смисъла на Закона за електронна търговия, чиято дейност е пряко зависима от регулаторната рамка за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на стоки с цифрово съдържание:

- лица, предоставящи електронни съобщителни услуги на територията на ЕС. Техния брой трудно може да се установи. Това са лица, установени в другите държави-членки на ЕС, предоставящи електронни съобщителни услуги по смисъла на Директива (ЕС) 2018/1972 за установяване на европейски кодекс за електронни съобщения.
- лица, предоставящи услуги на информационното общество, предоставящи услуги на информационното общество по смисъла на Директива 2001/3/ЕО за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар. По данни на Европейската Комисия, пет големи международни електронни платформи и над 9 700 електронни платформи МСП, опериращи на територията на ЕС предоставят цифрово съдържание и цифрови услуги на потребители в ЕС и следователно е възможно да предоставят такива услуги на българския пазар.

➤ **всички търговци, предлагащи стоки, в т.ч. и стоки, съдържащи цифрови елементи офлайн (в магазин);**

Търговец (продавач) на стоки е всяко физическо или юридическо лице, което действа в рамките на своята търговска или стопанска дейност, занаят или професия в публичния или в частния сектор, както и всяко лице, което действа от негово име и за негова сметка по отношение на договорите за продажба на стоки.

По данни на НСИ, към 31 декември 2018 г. в страната има 73 718 търговски обекта за продажба на нехранителни стоки, продаващи стоки попадащи в обхвата на Директива (ЕС)2019/771. Трудно е да се установи точния брой на търговците на националния пазар, тъй като това е динамична величина, а освен това някои търговци на стоки, притежават повече от един търговски обект. Така например, петте най-големи търговски вериги в България притежават общо 138 търговски обекта, както следва: Технополис - 33 търговски обекта; Техномаркет - 44 търговски обекта; Зора - 37 търговски обекта; Техмарт - 13 търговски обекта; Кауфланд - 11 търговски обекта.

➤ **всички търговци (български и чуждестранни), предлагащи стоки онлайн, в т.ч. и стоки, съдържащи цифрови елементи на националния пазар;**

Това са всички търговци, продаващи нехранителни стоки онлайн, в т.ч.:

- лица, които продават стоки пряко чрез електронна търговия. На територията на страната към 31 май 2020г. функционират 18 039 електронни магазина по смисъла на §1, т.87 на Закона за данък върху добавената стойност. Същевременно, е трудно да се установи точния брой на електронните търговци, тъй като някои търговци притежават повече от един електронен магазин. По данни на НСИ, предприятията които са осъществявали продажби онлайн към 31 декември 2018 година съставляват 10,9% от общия брой на търговците в страната. На територията на ЕС, само в европейската асоциация за електронна търговия членуват над 25 000 лица, осъществяващи директна електронна търговия, които потенциално могат да извършват продажби и на територията на българския пазар.
- лица, които ползват услугите на доставчици на посреднически услуги онлайн (услуги на информационното общество). Това са търговци, които продават своите стоки чрез използването на електронни платформи. По данни на НСИ тези лица съставляват 10,2% от общия брой на предприятията в страната.
- лица, които извършват директна продажба на стоки онлайн. Това са петте големи международни електронни платформи Google, Apple, Facebook, Amazon (GAFA) и Alibaba и над 9 700 електронни платформи МСП, опериращи на територията на ЕС.

➤ **потребителите на цифрово съдържание и цифрови услуги и на стоки;**

➤ **Европейски потребителски център (ЕПЦ).**

Европейският потребителски център оказва съдействие на потребителите за решаване на трансгранични сделки онлайн и офлайн относно продажбата на стоки и предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги.

Засегнати държавни органи :

➤ **Министерство на икономиката**

Министърът на икономиката е специализиран орган на изпълнителната власт, който провежда и координира държавната политика в областта на защита на потребителите, в т.ч. и по отношение изграждането и усъвършенстването на правната рамка за защита на потребителите.

➤ **Комисията за защита на потребителите** - като компетентен орган за надзор за спазване изискванията на Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки на потребители, въвеждащ изискванията на Директива (ЕС) 2019/770 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на Директива (ЕС) 2019/771 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за продажба на стоки.

2. БАЗА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ОЦЕНКАТА

Настоящата пълна оценка на въздействието се основава на извършената на ниво ЕС оценка на въздействието на предложенията за директиви на Европейския парламент и на Съвета за:

1. някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и
2. някои аспекти на договорите за онлайн продажба на стоки и на други форми за продажба на стоки от разстояние за целия ЕС.

Предвид на това, че през ноември 2017 година, ЕК измени съществено второто

законодателно предложение (по-нататък „изменена директива за договорите за продажбите на стоки), като разшири приложното поле на предложението за директива относно някои аспекти на договорите за онлайн продажби и други продажби на стоки от разстояние, така че да обхване и директните продажби (лице в лице), настоящата пълна оценка на въздействието отчита и Работния документ на Комисията за отражението на пълното хармонизиране на правилата за продажба на стоки и за допълване на първоначално изготвената оценка на въздействие на двете директиви.

Оценката на въздействието се базира и на събраните от Комисията за защита на потребителите данни и информация. В процеса на изготвяне на настоящата предварителна оценка на въздействието бяха анализирани различни информационни източници - научни становища, проучвания и изследвания на Европейската комисия, данни от Евробарометър, информация от съществуващите електронни бази данни, в т.ч. и от НОИ, статистическа информация от заинтересованите страни, дискусии с представители на националните компетентни органи на държавите-членки на ЕС с цел обмяна на опит за регулиране предоставянето на цифрово съдържание, цифрови услуги и продажбата на стоки на потребители и въвеждане в националното законодателство на изискванията на Директива (ЕС) 2019/770 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на Директива (ЕС) 2019/771 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за продажба на стоки.

3. ОБОБЩЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ

Консултации по проекта на закон са направени в периода 3 – 20 август 2020 г. в рамките на междуведомствена работна група 21 „Защита на потребителите“ към Министерство на икономиката, създадена въз основа на ПМС №85 от 17 април 2007 г. за координация по въпросите на Европейския съюз.

В състава на междуведомствената работна група са включени както представители на Министерство на икономиката и Комисията за защита на потребителите, така и представители на други заинтересовани ведомства като Министерство на правосъдието, Министерство на транспорта и информационните технологии, Министерство на финансите, Министерство на земеделието, храните и горите, Министерство на здравеопазването, Комисия за регулиране на съобщенията и Европейски потребителски център. Освен държавните структури, участници в работната група са и представители на сдруженията на потребителите (Българска национална асоциация „Активни потребители“, „Сдружение за правна помощ на потребителите“ и „Федерация на потребителите в България“ и представители на бизнеса (сдружение „Асоциация АПЛИА България“, което представлява производителите на домакински електроуреди).

Предложенията от проведените обществени консултации могат да се обобщят по следния начин:

- ✓ правно техническа редакция на текстове, прецизиране на използваните понятия;
- ✓ уточняване на дефинициите на термините „цифрово съдържание“, „функционалност на цифрово съдържание“; „оперативна съвместимост на цифрово съдържание“ предвид различното съдържание на тези термини, дадено в Закона за защита на потребителите;
- ✓ систематичното място в националното право на уредбата за договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на договорите за продажба на стоки;

- ✓ прецизиране на средствата за защита на потребителите в случаите на несъответствие на стоките и по-специално правото на ремонт на стоката ;
- ✓ задълженията на продавачите при несъответствие на стоките, в т.ч. и задължение за демонтаж и монтиране на стоките;
- ✓ изисквания за съответствие на стоката, в т.ч. и по отношение на неправилно инсталиране на стоката от продавача или от потребителя, когато неправилното инсталиране се дължи на пропуски в указанията за инсталиране;
- ✓ предвиждане на задължително извършване монтажа на стоките от оторизирани от производителя лица;
- ✓ предоставяне на втори шанс на продавачите на привеждане на стоката, която не съответства;
- ✓ задължение на продавачите в случаите на несъответствие, произтичащо от неправилно инсталиране на стоката.

Направените целесъобразни бележки и предложения са отразени.

По отношение на мястото на уредбата на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на договорите за продажба на стоки е отчетено, че изискванията към двата вида договори са идентични и обхващат един и същи кръг от въпроси:

- дефиниция на термините: „стока“, „стока, съдържаща цифрови елементи“, „цифрово съдържание“ и „цифрова услуга“;
- предоставяне на цифрово съдържание;
- обективни и субективни критерии за съответствие;
- отговорност на търговеца и определяне тежестта на доказване при липсата на съответствие на цифровото съдържание, цифровата услуга или на стоката;
- средства за защита на потребителите в случаите на несъответствие на цифровото съдържание, цифровата услуга или стоката;
- възможност за потребителя да развали договора при точно определени случаи;
- регресен иск на търговеца срещу лица от предходен етап от веригата от сделки.

Беше отчетено също, че в обхвата на договорите за продажба на стоки са включени също така и стоки, съдържащи цифрови елементи (цифрово съдържание и цифрови услуги). Съгласно изискванията на Директива (ЕС) 2019/771 относно някои аспекти на договорите за продажба на стоки, в зависимост от това, дали стоката може да изпълнява своите основни функции без цифровото съдържание или цифровата услуга или не, ще се прилагат съответно разпоредбите, приложими към договорите за продажба на стоки, или тези, приложими към договорите за предоставяне на цифрово съдържание или цифрови услуги. Това обуславя, че изискванията към договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и договорите за продажба на стоки следва да бъдат уредени на едно място, в един закон.

Беше взето предвид също, че Закона за защита на потребителите съдържа дефиниции на термините „цифрово съдържание“, „функционалност на цифрово съдържание“;

„оперативна съвместимост на цифрово съдържание“, както и факта, че Директива (ЕС) 2019/771 използва същите термини, но ги дефинира по съвършено различен начин. В тази връзка е преценено, че въвеждането на Директива (ЕС) 2019/770 относно някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на Директива (ЕС) 2019/771 относно някои аспекти на договорите за продажба на стоки в Закона за защита на потребителите ще създаде следните обективни проблеми:

- проблеми свързани, с правилното въвеждане на съответните термини на европейското законодателство в националното право. Дефинициите на използваните термини определят материалния обхват на съответната материя и следва да бъдат въведени коректно и прецизно. В противен случай, ще имаме неправилно въвеждане на съответната директива;
- не е възможно и желателно Законът за защита на потребителите да дава различни дефиниции на едни и същи термини и да влага в тях различно съдържание. В случая става въпрос за дефинициите на термините: „цифрово съдържание“, „функционалност на цифрово съдържание“, „оперативна съвместимост на цифрово съдържание“. Дефинирането по различен начин на едни и същи термини в ЗЗП ще затрудни изключително, както правоприлагащите органи, така и потребителите и търговците относно правилното интерпретиране на съответните разпоредби и определяне на материалния обхват на разпоредбите. Затруднени ще бъдат и съдилищата в правилното интерпретиране на съответните термини;
- при неправилно въвеждане на дефинициите на използваните термини, ще е налице риск от стартиране на процедура от ЕК за неправилно транспониране на европейското законодателство.

Предвид гореизложеното е избран подход за изготвяне на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки. Предимството на избрания подход е, че по този начин ще се избегне различното дефиниране на едни и същи термини, което може да създаде правна несигурност. Предложеният закон ще урежда единни изисквания към двата вида договори и ще посочва изрично в кои случаи по отношение на стоки, съдържащи цифрови елементи, ще се прилагат изискванията към договорите за продажба на стоки и в кои случаи за тях ще се прилагат изискванията към договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги.

III. МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ОЦЕНКАТА

При извършване на настоящата оценка на въздействието са използвани следните методи:

1. Анализ на разходите и ползите - показващ съотношението между положителните и отрицателните последици, които е вероятно да възникнат за заинтересованите страни;
2. Метод на анализ на ефективността - чрез този метод се установяват ползите за заинтересованите страни и се преценява до каква степен покриват очакваните разходи.

IV. ЦЕЛ НА НОВАТА РЕГУЛАЦИЯ

1. ОБЩИ ЦЕЛИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА РЕГУЛАЦИЯ

ЕС създаде нова правна рамка за договорите за предоставяне на цифрово съдържание и

цифрови услуги и за договорите за продажба на стоки. Директива (ЕС) 2019/770 и Директива (ЕС) 2019/771 имат за цел да допринесат за подобряване функционирането на единния цифров пазар, използвайки потенциала на електронната търговия. Двете директиви модернизират европейската правна рамка за защита на потребителите и имат за цел да допринесат за използване на възможностите, предлагани от интернет за насърчаване на икономическата активност на предприятията. Двете европейски директиви имат следните цели:

- постигане на баланс между интересите на предприятията и защитата на потребителите, подобряване функционирането на Вътрешния пазар и постигането на високо ниво на защита на потребителите чрез сближаване на законовите разпоредби на държавите-членки по отношение на някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и на договорите за продажба на стоки;
- премахване на правните пречки за осъществяване на трансгранична търговия, в т.ч. и онлайн и да доведат до намаляване на разходите на търговците за съобразяване с изискванията на законодателството, което ще улесни търговците, предлагащи договори за предоставяне на цифрово съдържание, цифрови услуги и за продажба на стоки на единния европейски пазар;
- създаване на равни условия за конкуренция между стопанските субекти.

Общата цел на законодателната реформа на ЕС в областта на договорното право относно предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и продажбата на стоки е да допринесе за по-бързо увеличаване на предлаганите възможности чрез създаването на истински цифров единен пазар, което ще е от полза, както за потребителите, така и за предприятията. Чрез премахване на основните пречки, свързани с договорното право, които възпрепятстват трансграничната търговия, предвидените нови разпоредби на договорното право за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажбата на стоки (онлайн и офлайн) ще намалят несигурността пред която са изправени предприятията и потребителите, породена от различните правни режими в държавите-членки.

Целта на новата законодателна уредба е да се създаде обща правна рамка за договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги в рамките на Вътрешния пазар на ЕС, и да се преодолее правната разпокъсаност, породена от различните правни режими на продажбите на стоки онлайн и офлайн. На следващо място, с новата законодателна уредба се цели да се предотвратят отрицателните въздействия върху търговците, които продават стоки, както онлайн, така и офлайн, които биха възникнали в резултат на разликите между националните правни режими в областта на договорното право, приложими към различните канали за разпространение.

2. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ЗАКОНА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЦИФРОВО СЪДЪРЖАНИЕ И ЦИФРОВИ УСЛУГИ И ЗА ПРОДАЖБА НА СТОКИ /ЗПЦСЦУПС/ В КОНТЕКСТА НА СТРАТЕГИЯТА НА ЕС ЗА РАЗВИТИЕТО НА ВЪТРЕШНИЯ ПАЗАР

Проектът на ЗПЦСЦУПС цели да създаде правна рамка за защита на потребителите при предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и да актуализира и хармонизира правната рамка за продажба на стоки. Проектът ва закон въвежда изискванията на Директива (ЕС) 2019/770 за някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на Директива (ЕС) 2019/771 за някои аспекти на договорите за продажба на стоки.

Със законопроекта са определени **три конкретни цели**, определени въз основа на констатираните проблеми:

1. Създаване на правна рамка за защита на потребителите при предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и актуализиране и хармонизиране на правната рамка за продажба на стоки.

Към настоящия момент няма правна рамка, която да регламентира защита на потребителите при предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги. В тази област няма правила относно съответствието на цифровото съдържание или цифровата услуга, липсват правила за защита на потребителите при непредоставяне или несъответствие на цифрово съдържание или цифрова услуга, поради което често потребителите се сблъскват с проблеми, свързани с качеството на цифровото съдържание или цифровите услуги или с достъпа до тях и в резултат, на което понасят вреди.

Направено проучване от страна на Европейската комисия показва, че 72% от българските потребители, които са получили четири от най-разпространените цифрови продукти (музика, игри, антивирусен софтуер и услуги за съхранение на данни „в облак“) са се сблъскали с поне един проблем, свързан с качеството, достъпа или договорните условия във връзка с продукта, за който са платили. Приемането на правила в тази област ще допринесе за справяне с този проблем и ще повиши качеството на предлаганите продукти.

Търговците, предоставящи цифрово съдържание или цифрови услуги също понасят негативи от липсата на правна рамка, регламентираща предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги, тъй като не разполагат със стабилна договорноправна среда в тази област.

С цел отстраняване на тези проблеми е необходимо създаване на правна рамка, която да регламентира предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и да запълни съществуващия правен вакуум в тази област, така че потребителите да бъдат защитени и спокойни при използването на цифрово съдържание или цифрови услуги, а търговците да разчитат на стабилна договорноправна среда при предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги.

Правната рамка, която предлага законопроекта и която има за цел отстраняване на констатираните проблеми включва:

- регламентиране предоставянето на цифрово съдържание и цифрова услуга;
- определяне на обективни и субективни критерии за съответствие на цифровото съдържание и цифровата услуга;
- посочване, че неправилното интегриране на цифровото съдържание и цифровата услуга ще се счита за несъответствие;
- задължение за предоставяне на актуализации на цифровото съдържание или цифровата услуга;
- определяне на отговорността на търговеца и на тежестта на доказване при неизпълнение на договора;
- средства за защита на потребителите в случаите на ограничения, произтичащи от правата на трети страни върху цифровото съдържание или цифровата услуга;
- средствата за правна защита на потребителите при непредоставяне на цифровото съдържание или цифровата услуга и при липса на съответствие с договора и условията за упражняването им;

- посочване на задълженията на търговеца и на потребителя в случай на разваляне на договора;
- предвиждане на възможност за изменение на предоставяното цифрово съдържание или цифрова услуга и задълженията на търговеца и потребителя;
- правото на регресен иск на търговеца спрямо трето лице във връзка с изпълнението на договора.

На следващо място, с приемането на законопроекта се цели актуализиране и хармонизиране на правната рамка за продажба на стоки. Понастоящем правната рамка за продажба на стоки не съдържа обективни изисквания за съответствие на стоките и не регламентира продажбата на стоки, съдържащи цифрови елементи (стоки, включващи или взаимосвързани с цифрово съдържание или цифрови услуги), поради което често потребителите понасят вреди.

Технологичното развитие доведе до създаването на разрастващ се пазар на стоки, които включват или са взаимосвързани с цифрово съдържание или цифрови услуги. Поради увеличаващия се брой на тези устройства и бързо нарастващата им употреба са необходими действия, за да се гарантира наличието на високо равнище на защита на потребителите и по-голяма правна сигурност по отношение на приложимите правила за продажбата на такъв вид стоки. Увеличаването на правната сигурност ще допринесе за укрепване на доверието на потребителите и продавачите.

С цел актуализиране и хармонизиране на правната рамка за продажба на стоки, законопроекта предлага:

- регламентиране на продажбата на стоки с цифрови елементи - понастоящем няма правна уредба на национално ниво за стоките с цифрови елементи (стоките, свързани с интернет);
- определяне на обективни и субективни критерии за съответствие на стоките;
- определяне на правния режим на стоките с цифрови елементи съгласно чл. 2, т.5, бук. „б“ на Директива (ЕС) 2019/771;
- определяне на отговорността на търговеца за неизпълнение на договора за продажба или за несъответствие на стоката;
- средства за правна защита на потребителя при липса на съответствие на стоката с договора;
- възможност за намаляване на цената или за разваляне на договора, в случаите когато търговецът не е привел стоката в съответствие, съгласно изискванията на чл.10, ал.3 на Директива (ЕС) 2019/771;
- търговска гаранция на стоките по смисъла на чл. 17 на директивата;
- правото на регресен иск на търговеца спрямо трето лице във връзка с изпълнението на договора.

Приемането на правна рамка за защита на потребителите при предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и актуализиране и хармонизиране на правната рамка за продажба на стоки ще запълни един правен вакуум и ще повиши значително качеството на предлаганите услуги на потребителите в тази област.

2. Преодоляване на различията в националното договорно право за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки. Тези различия се явяват пречка за предприятията да осъществяват дейност в други страни на ЕС.

Понастоящем съществуват 27 различни правни режима, регламентиращи продажбата на стоки в рамките на Европейския съюз. Различията в правните уредби на държавите-членки се явяват съществено препятствие за трансграничните продажби.

Направено проучване от страна на Европейската комисия показва, че независимо от бързия растеж на електронната търговия, понастоящем повечето търговци в държавите-членки на ЕС, в т.ч. и в България не се възползват изцяло от възможностите, които предлага Единния цифров пазар. Така например проучването показва, че само 7% от търговците на дребно в България извършват онлайн продажби на потребители в други държави-членки на ЕС, докато над три пъти повече (27%) от тях извършват онлайн продажби в страната.

С приемането на мерки по преодоляване на различията в националното договорно право за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, процентът на търговците на дребно в България, извършващи онлайн продажби на потребители в други държави-членки на ЕС ще се повиши с около 20%.

На следващо място, поради различията в националното договорно право за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, и поради липсата на правна сигурност, потребителите предпочитат да пазаруват на собствения си национален пазар. По този начин, те пропускат възможности и имат на разположение по-малък избор от стоки на конкурентни цени. При премахване на пречките, свързани с националното договорно право относно предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и продажбата на стоки ще се покачи значително броя на потребители, които ще започнат да сключват онлайн трансгранични сделки.

Приемането на единен правен режим, регламентиращ предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и продажбата на стоки в рамките на Европейския съюз ще предостави повече възможности на търговците от целият Европейски съюз въз основа на един и същи набор от норми на договорното право, което от своя страна ще повиши правната сигурност, ще създаде по благоприятна бизнес среда, ще увеличи конкуренцията и ще намали цените за потребителите. Те ще разполагат с по-голям избор от стоки, цифрово съдържание и цифрови услуги, с по-голяма качество и на по-конкурентни цени.

3. Повишаване доверието на потребителите при трансграничното предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и при продажбата на стоки онлайн.

Понастоящем доверието на потребителите при извършването на трансгранични покупки на цифрово съдържание и цифрови услуги и на стоки е твърде ниско, поради липсата на единни и ясни правила.

Направено проучване от страна на Европейската комисия показва, че потребителите в държавите-членки на ЕС, в т.ч. и в България не могат да се възползват от потенциала на по-широк избор от продукти и при по-добри цени, поради липсата на единни, ясни и хармонизирани правила. Същото прочуване показва, че едва 7% от българските потребители купуват онлайн от други държави-членки от ЕС.

С приемането на единни, ясни и хармонизирани правила за предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажбата на стоки в рамките на Европейския съюз се очаква повишаване на доверието на потребителите при трансграничното предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и при продажбата на стоки онлайн и съответно повишаване процента на българските потребители, които пазаруват онлайн от други държави-членки от ЕС.

Посочените цели са в съответствие със Стратегията на ЕС за изграждане на единния цифров пазар, която посочва, че напълно хармонизираните **правила относно договорите за предоставяне на цифрово съдържание**¹⁰ ще доведат до повишаване на защитата на потребителите и на условията за предприятията, които продават продукти и услуги през граница.

Може да се обобщи, че общата цел на проекта на Закона е подобряване на законодателната уредба с оглед постигането на високо ниво на защита на потребителите и подобряване на възможностите на предприятията, предоставящи цифрово съдържание и цифрови услуги и продаващи стоки за осъществяване на търговска дейност.

Основна мярка за постигането на тези цели е въвеждане на разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/770 и на Директива (ЕС) 2019/771 в националното законодателство посредством Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки.

Новият Закон ще запълни празнотата и ще създаде регламентация при предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги на потребителите. Ще се създаде и правна регламентация за продажбата на стоките с цифрови елементи. Също така се очаква да се увеличи конкурентоспособността на предприятията и дела на търговията онлайн. В последните години в страната се наблюдава ръст на покупките на стоки и предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги онлайн, както и предлагането им от страна на търговците, но поради различната правна уредба в отделните държави-членки, търговията се ограничава предимно на територията на страната.

Контролът по спазване изискванията на закона и надзорът върху дейността на търговците предоставящи цифрово съдържание и цифрови услуги и предлагащи договори за продажба на стоки следва да се извършва от Комисията за защита на потребителите.

Със законопроекта следва да се въведат и административни санкции, с цел осигуряване прилагането на разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/770 и на Директива (ЕС) 2019/771.

Общата цел на предлаганият закон е подобряване на законодателната уредба за защита на потребителите и създаване на предсказуема регулаторна среда за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, която да съответства на европейските изисквания.

Може да се очаква, че новия ЗПЦСЦУПС ще увеличи доверието на потребителите чрез установяване на единни, ясни и хармонизирани правила за предоставянето на цифрово съдържание, цифрови услуги и за продажба на стоки с тези в останалите държави-членки на ЕС.

Изпълнението на целите зависи, както от създаването на необходимата правна рамка чрез приемането на Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, така и от неговото прилагане от икономическите оператори и от Комисията за защита на потребителите.

¹⁰ COM(2015) 634 и COM(2015) 635.

V. ОПЦИИ И ДИСКРЕЦИИ ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО НА ЕС И ВАРИАНТИ НА ДЕЙСТВИЕ

Предложените разпоредби на проекта на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажбата на стоки произтичат от Директива (ЕС) 2019/770 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и от Директива (ЕС) 2019/771 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за продажба на стоки. И двете директиви имат максимален характер и за голяма част от тях държавите-членки не разполагат с право на преценка и не могат да се отклоняват от техните разпоредби.

• Опции по Директива (ЕС) 2019/770 относно някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги:

Единствената разпоредба на **Директива (ЕС) 2019/770**, която има минимален характер и която позволява на държавите-членки да запазят или да въведат по стриктни разпоредби за защита на потребителите е разпоредбата на **чл. 11, пар. 2 (втори и трети подпараграф)**. Тази разпоредба позволява на държавите-членки да предвидят по дълъг срок на законовата гаранция от предвидения в директивата срок от две години.

- **Предвиждане на възможност за по дълъг срок на законовата гаранция за договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги от този, предвиден в минималната разпоредба на чл. 11, пар. 2 на Директива (ЕС) 2019/770.**

а) Вариант 0 - „Без действие“

„Без използване на възможността за предвиждане на по-дълъг срок на законовата гаранция за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги от този, предвиден в минималната разпоредба на чл.11, пар. 2 на Директива (ЕС) 2019/770.“

Този вариант не би довел до допълнителни разходи за търговците. Той е в хармония с разпоредбите на Закона за защита на потребителите, който предвижда двугодишен срок на законовата гаранция за продажба на стоки. Действащото национално законодателство не съдържа уредба на законова гаранция за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги. При този вариант българското законодателство няма да се различава от законодателството на преобладаващата част от държавите-членки на ЕС, тъй като единствено Португалия, Франция и Ирландия имат по-дълъг срок на законовата гаранция за продажба на стоки.

б) Вариант 1 - „Използване“ възможността за предвиждане на по-дълъг срок на законовата гаранция за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги от този, предвиден в минималната разпоредба на чл. 11, пар. 2 на Директива (ЕС) 2019/770”.

При този вариант при приемане на Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки на потребители ще се предвиди срок на законовата гаранция за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки от 3 години. Този вариант ще бъде по-благоприятен за потребителите, но ще бъде свързан с допълнителни разходи за търговците, тъй като ще имат задължение за привеждане на стоките в съответствие за по-дълъг период от време, което ще съставлява тежест за тях. Освен това, българското законодателство ще се отличава от националното законодателство на останалите държави-членки на ЕС.

С оглед на изложените мотиви за двата варианта (предвиждане на по-дълъг срок на законовата гаранция за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги от този, предвиден в чл. 11, пар. 2 на Директива (ЕС) 2019/770) не е препоръчително да надвишаваме минималните разпоредби на директивата и да предвиждаме по-дълъг срок на законовата гаранция за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги. Освен допълнителни разходи за търговците, това ще допринесе и за фрагментиране на Вътрешния пазар.

Същевременно, Директива (ЕС) 2019/771 за някои аспекти на договорите за продажба на стоки предоставя някои опции на държавите-членки, които те могат да използват при нейното въвеждане в националното законодателство.

• **Опции по Директива (ЕС) 2019/771 относно някои аспекти на договорите за продажба на стоки предоставя следните опции на държавите - членки на ЕС:**

1. възможност за предоставяне на специфични средства за защита, когато несъответствие на стоката се появи в рамките на 30 дни след доставянето на стоката (чл. 3, пар. 7, първо изречение);

2. възможност за запазване или въвеждане на по-дълъг срок на законовата гаранция от 2 години (чл. 10, пар. 3 - единствената минимална разпоредба на директивата) ;

3. възможност за предвиждане на по-кратък срок на законовата гаранция за стоките втора употреба (чл.10, пар. 6 на директивата);

4. възможност за въвеждане на срок по-дълъг от една година относно презумпцията за наличие на несъответствие на стоката и обръщане тежестта на доказване при липсата на съответствие на стоката (чл. 11, пар. 2 на директивата) ;

5. предвиждане на задължение за уведомяване от страна на потребителя в рамките на два месеца за несъответствието на стоката (чл. 12 на директивата);

6. определяне на разумен срок в чл. 14 на директивата за извършване на ремонт и замяна на стоката - съображение 55 от преамбюла на директивата;

7. възможност за регламентиране на други аспекти на търговската гаранция, които не са уредени в чл.17, пар. 4 на директивата, в т.ч. и относно езика на търговската гаранция;

8. възможност за определяне на реда и условията за връщане на стоката на търговеца и възстановяване на заплатените суми от потребителя (чл. 16, пар.3 на директивата);

9. възможност за преустановяване или прекъсване на срока на законовата гаранция (съображение 44 от преамбюла на директивата).

1. възможност за предоставяне на специфични средства за защита на потребителите, когато несъответствие се появи в рамките на 30 дни след доставянето на стоката (чл. 3, пар. 7, първо изречение):

Разпоредбата на чл. 3, пар. 7, първо изречение на Директива (ЕС) 2019/771 предоставя възможност на държавите-членки на ЕС да предвидят правно средство за защита на потребителите, ако несъответствието на стоките се прояви след доставянето на стоката в срок, който не надхвърля 30 дни.

а) Вариант 0 - „Без действие“ - „Без използване на опцията по чл. 3, пар. 7, първо изречение на Директива (ЕС) 2019/771“.

Този вариант е по-малко благоприятен за потребителите, тъй като те няма да имат едно допълнително средство за правна защита, а именно да върнат стоката в рамките на 30 дни, считано от нейното доставяне. При този вариант няма да възникнат допълнителни задължения и разходи за търговците.

б) Вариант 1 - „Използване на опцията, предвидена в чл.3, пар.7, първо изречение на Директива (ЕС) 2019/771“.

Този вариант е по-благоприятен за потребителите, тъй като предоставя едно допълнително средство за правна защита. Същевременно, при използването на този вариант има опасност от злоупотреба от страна на потребители за връщане на стоки, които вече са използвали. Този вариант е свързан с допълнителни задължения и разходи за търговците. Единствената държава-членка на ЕС, която използва тази опция е Ирландия.

С оглед на изложените мотиви за двата варианта (предвиждане на правна възможност за потребителите да върнат стоките в рамките на 30 дни от доставянето им, или не предвиждане на такава правна възможност) **не е препоръчително** използването на опцията по чл.3, пар.7, първо изречение на Директива (ЕС) 2019/771, с оглед обезпечаване на равни условия за търговците, опериращи на националния пазар, с търговците в другите държави-членки и с цел уеднаквяване на правната рамка за продажба на стоки в рамките на Вътрешния пазар на ЕС.

2. възможност за запазване или въвеждане на по-дълъг срок на законовата гаранция от 2 години (чл. 10, параграф 3 - единствената минимална разпоредба на директивата) :

а) Вариант 0 - „Без действие“ - „Без използване на опцията по чл. 10, параграф 3 на Директива (ЕС) 2019/771“.

Този вариант е по-малко благоприятен за потребителите, тъй като ще имат правни средства за защита срещу несъответствие на стоката за по-кратък срок. При този вариант няма да възникнат допълнителни задължения за търговците за съответствие на стоките. Този вариант не е свързан с допълнителни разходи за търговците за осъществяване на ремонт или замяна на стоките за период по-дълъг от предвидения двугодишен срок в директивата. При този вариант българското законодателство няма да се различава от законодателството на останалите държави-членки, което ще съдейства за трансграничната онлайн търговия.

б) Вариант 1 - „Използване на опцията по чл. 10, параграф 3 на Директива (ЕС) 2019/771“ - при приемане на Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки да се предвиди по-дълъг срок на законовата гаранция за съответствие на стоката, например 3 години или по-дълъг срок.

Този вариант е по-благоприятен за потребителите, тъй като при неговото възприемане потребителите ще имат по-дълъг срок за използване на предоставените им средства за правна защита. Този вариант обаче, е свързан с допълнителни разходи за търговците, които не могат да бъдат изчислени. При този вариант, търговците ще трябва да поемат задължение за привеждане на стоката в съответствие за по-дълъг период на законовата гаранция, в сравнение с този предвиден в директивата.

С оглед изложените мотиви за двата варианта (възприемане на по-дълъг срок на законовата гаранция от двугодишния срок установен в директивата, т.е. за периода от време, през който търговецът ще бъде задължен да приведе стоката в съответствие или не предвиждане на по-дълъг срок на законовата гаранция от този, установен в директивата), **не е препоръчително** използването на опцията по чл. 10, параграф 3 на Директива (ЕС) 2019/771, с оглед обезпечаване на равни условия за търговците, опериращи на националния пазар, с търговците в другите държави-членки и уеднаквяване на правната

рамка за продажба на стоки на целия вътрешен пазар. Не се препоръчва използването на тази опция и с цел избягване допълнителното натоварване на търговците за привеждане на стоките в съответствие, над това, което е установено на ниво ЕС.

3. възможност за предвиждане на по-кратък срок на законовата гаранция за стоките втора употреба (чл.10, параграф 6 на директивата) :

Съгласно чл. 10, параграф 6 на Директива (ЕС) 2019/771 държавите-членки могат да предвидят, че в случай на стоки втора употреба продавачът и потребителят могат да уговорят договорни условия или споразумения с по-кратък срок на законова гаранция на тези стоки, при условие че този по-кратък срок не е по-кратък от една година

а) Вариант 0 – Без действие - „Без използване на опцията по чл. 10, параграф 6 на Директива (ЕС) 2019/771“.

Този вариант е по-малко благоприятен за търговците, тъй като при него те ще имат същите разходи за привеждане в съответствие на стоките втора употреба като на останалите стоки. При него търговците на стоки втора употреба ще бъдат задължени да приведат в съответствие стоките втора употреба за целия период на законовата гаранция, а не за по-кратък срок. Този вариант е по-благоприятен за потребителите. При него, потребителите ще могат да използват средствата за правна защита, предвидени в директивата и за стоките втора употреба за целия срок на законовата гаранция, т.е. за две години.

б) Вариант 1 - „Използване на опцията по чл. 10, параграф 6 на Директива (ЕС) 2019/771“

Използването на този вариант ще бъде в ущърб на потребителите. Те не са в състояние да уговорят договорни условия или споразумения с продавачите тъй като, бидейки по-слаба страна в договорното отношение те следва да бъдат защитени от закона, а не от договора. Договорът между търговец и потребител отразява интересите на по-силната страна и потребителя често пъти няма избор, освен да приеме договорните условия на продавача или да се откаже от покупката. Освен това, стоките втора употреба трябва да отговарят за същите обективни и субективни изисквания за съответствие, като останалите стоки.

С оглед изложените мотиви за двата варианта (възприемане на по-кратък срок на законовата гаранция от този, установен в директивата за стоките втора употреба, който обаче да не бъде по-кратък от една година или не възприемането на по-кратък срок на законовата гаранция за тези стоки) **не е препоръчително** използването на опцията по чл. 10, параграф 6 на Директива (ЕС) 2019/771, с оглед обезпечаване високо ниво на защита на потребителите и създаване на равни условия за продажба на стоки в рамките на Вътрешния пазар на ЕС.

4. възможност за въвеждане на срок по-дълъг от една година относно презумпцията за наличие на несъответствие на стоката и обръщане тежестта на доказване при липсата на съответствие на стоката (чл. 11, параграф 2 на директивата) :

Разпоредбата на чл.11 на директивата съдържа презумпция за несъответствие на стоката. Съгласно тази разпоредба, всяко несъответствие на стоките, в т.ч. и на стоките с цифрови елементи, което се прояви в срок от една година, считано от момента на доставка на стоките, се счита че е съществувало към момента на доставка на стоките, освен ако не е доказано друго или ако тази презумпция е несъвместима с естеството на стоката или с

естеството на несъответствието. Съгласно чл.11, параграф 2 на Директива (ЕС) 2019/771, държавите-членки могат да предвидят в своето национално законодателство, че презумпцията за несъответствие на стоката, т.е. за обръщане тежестта на доказване за липсата на несъответствие, която се носи от търговеца може да бъде със срок от 2 години, считано от доставянето на стоката, т.е. да удължат срока на презумпцията за несъответствие.

а) Вариант 0 – Без действие - „Без използване на опцията по чл. 11, параграф 2 на Директива (ЕС) 2019/771“.

Този вариант е по-благоприятен за търговците. При него тежестта за обръщане на доказване липсата на несъответствие, която е за сметка на търговеца ще бъде със срок от една година от доставяне на стоката. Този вариант е по-малко благоприятен за потребителите, особено когато се касае за сложни стоки и за стоки, съдържащи цифрови елементи. В тези случаи, за потребителя ще бъде по-трудно да докаже наличието на несъответствие на стоката с обективните и субективни изисквания. По-голяма част от държавите-членки не планират да използват този вариант при въвеждане на директивата в националното законодателство.

б) Вариант 1 - „Използване на опцията по чл. 11, параграф 2 на Директива (ЕС) 2019/771“.

Този вариант е по-благоприятен за потребителите, в случаите когато използват правните средства за защита, предоставени им от директивата. Този вариант може да бъде свързан с известни разходи за търговците, които ще трябва да доказват, че стоката съответства на обективните и субективни изисквания за по-дълъг период. Но така или иначе, търговците във всички случаи трябва да предоставят стоки, които отговарят на обективните и субективни изисквания за съответствие. Този вариант, предоставя по-високо ниво на защита на потребителите. По предварителна информация Португалия и Франция възнамеряват да използват тази опция, предоставена от директивата.

С оглед изложените мотиви за двата варианта (възприемане на по-дълъг срок за обръщане тежестта на доказване при наличието на несъответствие на стоките от срока, предвиден в чл. 11, параграф 2 на Директива (ЕС) 2019/771“, а именно за срок от две години) е **възможно да се използва, както Вариант 0, т.е. без използване на опцията, така и Вариант 1 за използване на опцията на чл. 11, параграф 2 на Директива (ЕС) 2019/771.** Вариант 0, обаче има предимството за създаване на равни условия за търговците за продажба на стоки в рамките на Вътрешния пазар, докато Вариант 1 има предимството, че предоставя по-високо ниво на защита на потребителите в България.

5. предвиждане на задължение за уведомяване от страна на потребителя в рамките на два месеца за наличието на несъответствие (чл. 12 на Директива (ЕС) 2019/771):

а) Вариант 0 - Без действие - „Без използване на опцията по чл. 12 на Директива (ЕС) 2019/771“.

При този вариант потребителят няма да бъде длъжен преди да използва правните средства за защита, предоставени от директивата да уведоми търговеца за наличието на несъответствие на стоката и едва след това да търси правата си. Този вариант е по-благоприятен за потребителите, тъй като дава възможност за пряко упражняване на техните права и не съществува опасност да загубят правата, предоставени им от

директивата.

б) Вариант 1 - „Използване на опцията по чл. 12 на Директива (ЕС) 2019/771“.

При този вариант, преди да използва правните средства за защита предоставени от директивата, потребителят ще трябва да уведоми търговеца в рамките на два месеца за наличието на несъответствие. Използването на тази опция ще затрудни упражняване правата на потребителите. В случай, че потребителите пропуснат да уведомят търговеца за несъответствието на стоката в предвидения кратък срок от два месеца, те няма да могат да упражнят правата си, предоставени от директивата. Освен това, този вариант удължава срока за привеждане на стоката в съответствие.

С оглед изложените мотиви за двата варианта (относно задължението за предварително уведомяване на търговеца за несъответствието и не възприемането на задължение за уведомяване) **не е препоръчително** използването на опцията по чл. 12 на Директива (ЕС) 2019/771, с оглед обезпечаване високо ниво на защита на потребителите.

б. определяне на разумен срок в чл. 14 за извършване на ремонт и замяна на стоката (съображение 55 от преамбюла на директивата):

Съгласно чл. 14 на Директива (ЕС) 2019/771, привеждането на стоката в съответствие от страна на търговеца трябва да се извърши в рамките на разумен срок. За да се защитят потребителите от риск от продължителна забава, ремонта или замяната на стоката, която не съответства на обективните и субективни изисквания, трябва да бъде извършен в разумен срок. Този срок следва да бъде обективно определен, като се вземат предвид естеството и сложността на стоките, естеството и сериозността на несъответствието, както и усилията, необходими за извършване на ремонта или замяната. Съгласно съображение 55 от преамбюла на директивата „при прилагане на директивата държавите-членки могат да тълкуват понятието „*разумен срок за завършване на ремонт или замяна на стоката*“, като предвидят фиксирани срокове, които по принцип биха могли да се приемат за разумни срокове за извършване на ремонт или замяна, по-специално по отношение на конкретни категории стоки“.

Вариант 0 – Без действие - „Без използване на опцията по чл. 14 и съображение 55 на Директива (ЕС) 2019/771“.

При този вариант има риск термина „*разумен срок*“ за извършване на ремонт и замяна на стоката да бъде неясен, което може да доведе до злоупотреби от страна на търговците. Използването на този вариант крие рискове за правната сигурност. Нито една от двете страни няма да знае в какъв точно срок следва да бъде извършен ремонта или замяната на стоката, която не съответства, което е предпоставка за спорове и несигурност.

Вариант 1 - „Използване на опцията по чл. 14 и съображение 55 на Директива (ЕС) 2019/771“.

Използването на този вариант предполага определяне на конкретен срок, например от 30 дни за извършване на ремонта или замяната на стоката. Използването на този вариант има предимството, че създава яснота. При този вариант и двете страни по договора ще знаят в какъв точно срок следва да бъде отстранено несъответствието на стоката чрез ремонт или замяна. Този вариант увеличава правната сигурност, което е предпоставка за подобряване прилагането на законодателството и за повишаване доверието на потребителите в пазара. Този вариант е възприет в действащото национално законодателство.

С оглед изложените мотиви за двата варианта (относно определяне на разумния период през който да се извърши ремонта или замяната на стоката) **е препоръчително използването на опцията** по чл. 14 и съображение 55 на Директива (ЕС) 2019/771.

Съгласно съображение 55 от преамбюла на директивата, този вариант може да се използва за отделни категории стоки. Препоръчително е този вариант да се използва за стоки, които не се отличават с висок елемент на сложност. Препоръчително е при използването на този вариант да бъдат изключени стоките с цифрови елементи, за които ще продължи да се прилага термина „*разумен период*“ за извършване на ремонт и замяна на стоката.

7. възможност за регламентиране на други аспекти на търговската гаранция, които не са уредени в чл. 17, параграф 4 на директивата, в т.ч. и относно езика на търговската гаранция (въвеждане на изискване на задължително предоставяне на информацията, съдържаща се в търговската гаранция на български език):

Съгласно чл. 17, параграф 4 на Директива (ЕС) 2019/771 държавите членки могат да установят правила относно други аспекти на търговските гаранции, които не са уредени в директивата, включително правила относно езика или езиците, на които се предоставя на потребителя заявлението за предоставяне на търговска гаранция на стоката.

Вариант 0 – Без действие - „Без използване на опцията по чл. 17, параграф 4 на Директива (ЕС) 2019/771“.

При този вариант, търговците, в т.ч. и производителите на стоките, както от ЕС, така и от трети страни, няма да бъдат задължени да предоставят заявлението за търговска гаранция на български език. Това ще се отрази неблагоприятно за българските потребители, тъй като няма да имат пълна яснота за ангажиментите, които поема производителя или продавача на стоката в търговската гаранция, за елементите на търговската гаранция и за задължените лица. Възприемането на този вариант няма да се отрази на търговците в България, но ще се отрази неблагоприятно на българските потребители.

Вариант 1 - „Използване на опцията по чл. 17, параграф 4 на Директива (ЕС) 2019/771“.

При този вариант в ЗПЦЦУПС ще се предвиди, че при предоставяне на търговска гаранция за стоката, заявлението за гаранция ще се предоставя и на български език. Използването на опцията е неутрално за търговците в България и е свързано с минимални разходи от тяхна страна. Този вариант е благоприятен за българските потребители, тъй като ще могат да се запознаят с елементите на търговската гаранция на български език.

С оглед изложените мотиви за двата варианта (относно предвиждане на задължение в ЗПЦЦУПС, съгласно което заявлението за предоставяне на търговска гаранция да се предоставя и на български език) **е препоръчително използването на опцията** по чл. 17, параграф 4 на Директива (ЕС) 2019/771. Използването на тази опция ще съдейства за постигането на високо ниво на защита на потребителите.

8. възможност за определяне на реда и условията за връщане и за възстановяване на заплатените суми от потребителя при разваляне на договора, (чл. 16, параграф 3 на директивата):

За разлика от Директива (ЕС) 2019/770 относно договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги, Директива (ЕС) 2019/771 относно договорите за продажба на стоки, не урежда реда и условията по които търговецът и потребителят да изпълнят своите задължения и предоставя възможност на държавите-членки да уредят този въпрос в своето национално законодателство. Разпоредбата на чл. 16, пар. 3 на Директива (ЕС) 2019/771 предоставя възможност на държавите-членки да уредят реда и условията за връщане на стоката на търговеца и за заплащане на заплатените суми на потребителя в случаите на разваляне на договора от потребителя поради несъответствие на стоката.

Разпоредбата на чл. 16, пар. 3 на директивата предвижда, че при разваляне на договора от страна на потребителя, поради несъответствие на стоката, потребителят има задължение да уведоми търговеца за несъответствието и да върне стоката, която не съответства на търговеца. Същевременно, търговецът има задължение да възстанови платените от потребителя суми.

а) Вариант 0 - „Без действие“ - „Без използване на опцията по чл.16, пар.3 на Директива (ЕС) 2019/771“.

Този вариант не е благоприятен, нито за търговеца, нито за потребителя. При възприемането на този вариант ще има правна несигурност и неяснота относно правата и задълженията на страните по договора. Няма да е ясно в какъв срок потребителят следва да уведоми търговеца за решението си да развали договора и в какъв срок и от кога той следва да върне стоката на търговеца. От друга страна, няма да е изрично посочено в какъв срок от получаване на уведомлението от страна на потребителя, търговецът ще бъде длъжен да възстанови заплатените от потребителя суми. На пръв поглед, този вариант не е свързан с разходи за страните по договора. В действителност, може да се окаже, че този вариант ще бъде по-скъп и за двете страни по договора. Липсата на правна сигурност относно конкретните срокове за връщане на стоката от потребителя на търговеца и относно възстановяване на заплатените суми на потребителя от страна на търговеца може да бъде причина за съдебни спорове и от двете страни и следователно да бъде свързано с допълнителни разходи на време и средства, както за потребителя, така и за търговеца.

б) Вариант 1 - „Използване на опцията, предвидена в чл.16, пар.3 на Директива (ЕС) 2019/771“.

При този вариант в ЗПЦСЦУПС ще се предвидят реда и условията за връщане на стоката и за възстановяване на заплатените суми на потребителя при прекратяване на договора поради несъответствие на стоката. Този вариант е по-благоприятен и за потребителите и за търговците, тъй като при неговото възприемане ще има правна яснота относно правата и задълженията на потребителя и търговеца, в случаите на разваляне на договора поради липса на съответствие на стоката и поради изчерпване на останалите възможности за приваждане на стоката в съответствие. Този вариант не е свързан с разходи за страните по договора за продажба на стоки.

С оглед на изложените мотиви за двата варианта (регламентиране на реда и условията за връщане на стоката на търговеца и за заплащане на заплатените суми на потребителя в случаите на разваляне на договора поради несъответствие на стоката или за липсата на такава регламентация) **е препоръчително използването на възможността**, предвидена в чл. 16, пар.3 на Директива (ЕС) 2019/771, с оглед обезпечаване на правната сигурност и спестяване на бъдещи разходи на страните по договора за съдебни спорове, които биха могли да възникнат при липсата на яснота относно сроковете за изпълнение на задълженията на търговеца и потребителя при разваляне на договора поради

несъответствие на стоката. Използването на този вариант има и предимството, че уеднаквява реда и начина за разваляне на договора за продажба на стоки от страна на потребителя, с този за предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги.

9. възможност за преустановяване или прекъсване на срока на законовата гаранция (съображение 44 на Директива (ЕС) 2019/771):

Съгласно съображение 44 от преамбюла на Директива (ЕС) 2019/771, държавите-членки трябва да могат да предвидят в своето национално законодателство, въвеждащо изискванията на директивата, прекъсване или спиране на срока на законовата гаранция на стоките за времето, необходимо за ремонта или замяната на стоката или за постигане на споразумение между продавача и потребителя за решаване на спора.

а) Вариант 0 - „Без действие“ - „Без използване на опцията, предвидена в съображение 44 на Директива (ЕС) 2019/771“.

При този вариант, в случай на несъответствие на стоката, срокът на предвидената законова гаранция на стоката ще се намали с времето необходимо за ремонт или замяна на стоката. Този вариант не е свързан с разходи за търговците. Този вариант е в ущърб на потребителите и е възможно да доведе до по-големи разходи за потребителите, тъй като ще има за резултат съкращаване на срока на законовата гаранция на стоката.

б) Вариант 1 - „Използване на опцията, предвидена в съображение 44 на Директива (ЕС) 2019/771“.

При този вариант в ЗПЦСЦУПС ще се предвиди, че срокът на законовата гаранция на стоката, през който потребителят може да упражни своите права, спира да тече за времето, необходимо за ремонта или замяната на стоката или за постигане на споразумение между продавача и потребителя за решаване на спора. Този вариант може да бъде свързан с известни разходи за търговците, тъй като те ще имат задължение да приведат стоката в съответствие за целия период на законовата гаранция, в т.ч. и за периода, през който тя не е било възможно да се използва от потребителя, поради времето за извършване на ремонт или замяна на стоката. Тези разходи обаче няма да бъдат значителни. Този вариант е по справедлив, тъй като потребителите не следва да губят права от това, че за периода от време на ремонта/замяната, те не могат да ползват стоката. Този вариант ще допринесе за повишаване доверието на потребителите в пазара.

С оглед на изложените мотиви за двата варианта (прекъсване на срока на законовата гаранция за времето на извършване на ремонт или замяна на стоката или липсата на такава възможност) **е препоръчително използването на възможността**, предвидена в съображение 44 от преамбюла на Директива (ЕС) 2019/771. Това се налага и от факта, че действащите разпоредби на Закона за защита на потребителите, които уреждат продажбата на потребителски стоки предвиждат такава възможност. Невъзприемането на тази възможност ще означава понижаване нивото на защита на потребителите, което противоречи на целите на закона и е неприемливо.

VI. СРАВНЕНИЕ НА ВАРИАНТИТЕ ОТ ГЛЕДНА ТОЧКА НА РАЗХОДИ И ПОЛЗИ ЗА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ ЛИЦА И ПРОМЯНА НА АДМИНИСТРАТИВНАТА ТЕЖЕСТ; АНАЛИЗ НА ВЪЗДЕЙСТВИЯТА НА ВАРИАНТИТЕ, ПРЕПОРЪЧИТЕЛЕН ВАРИАНТ И ОБОСНОВКА

А) ВАРИАНТИТЕ, КОИТО СЕ ПРЕДЛАГАТ СА СЛЕДНИТЕ:

Вариант 0 - „Без действие“ - При този вариант не се предвижда предприемането на промени в настоящата нормативна уредба за продажба на стоки. Този вариант предполага запазване на съществуващата нормативна уредба, предвидена в Закона за защита на потребителите и ненамеса в обществените отношения, попадащи в сферата на действие на оценяваната политика. Този вариант няма да създаде правна рамка за предоставяне на цифрово съдържание, цифрови услуги и стоки, съдържащи цифрови елементи.

С оглед изискванията за прогнозиране по какъв начин би се развила текущата ситуация и как биха се повлияли идентифицираните проблеми, ако не бъдат предприети мерки за разрешаването им, следва да се имат предвид направените по-долу изводи и заключения.

Ако не се предприемат никакви действия, на първо място Република България като държава-членка на ЕС няма да изпълни задължението си да въведе в националното законодателство изискванията на Директива (ЕС) 2019/770 за някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на Директива (ЕС) 2019/771 за някои аспекти на договорите за продажба на стоки, което ще доведе до стартиране на наказателна процедура срещу страната ни и налагане на сериозни санкции.

Вариантът, запазващ статуквото следва да се разгледа и в контекста на провежданата национална политика за защита на потребителите. При този вариант няма да се създаде правна рамка за защита на потребителите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги, като не се въведат предвидими изисквания за търговците и средства за защита на потребителите при непредоставяне на цифровото съдържание и цифровата услуга или при несъответствие на цифровото съдържание и цифровата услуга; няма да се регламентира предоставянето на цифрово съдържание срещу предоставяне на лични данни на потребителите; няма да се насърчи устойчива конкуренция в полза на потребителите. На следващо място, няма да се актуализира правната рамка за продажба на стоки и няма да има обективни критерии за съответствие на стоките. Също така, няма да има правна рамка за продажба на стоки с цифрови елементи.

Особено негативни ще бъдат последствията за потребителите. В случай, че не бъдат въведени разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/770 и на Директива (ЕС) 2019/771, потребителите няма да разполагат със средства за защита при предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и при продажбата на стоки с цифрови елементи.

По отношение на предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги ще са налице следните негативни последици за потребителите: те няма да имат средства за правна защита в случаите на непредоставяне на цифровото съдържание и цифровата услуга или в случаите на несъответствие на цифровото съдържание и цифровата услуга. Търговците няма да имат задължения за привеждане на цифровото съдържание и цифровата услуга в съответствие. Няма да има критерии за преценяване съответствието на предоставеното цифрово съдържание и цифрова услуга. Търговците няма да имат задължение да предоставят актуализации на цифровото съдържание, включително и актуализации във връзка със сигурността, необходими за запазване съответствието на цифровото съдържание или-цифровата услуга. Потребителите няма да могат да извличат ползи от по-стриктните правила за защита на потребителите, в случаите на изменение на цифровото съдържание или цифровата услуга. Няма да се гарантира, че потребителите са защитени в еднаква степен и са им предоставени средства за защита при несъответствие на цифровото съдържание и цифровата услуга, независимо от това дали се касае за еднократно предоставяне или за поредица от отделни действия по предоставяне на цифрово съдържание или цифрова услуга или за непрекъснато предоставяне на цифрово съдържание или цифрова услуга в рамките на определен период от време. Няма да се

гарантира, че в случаите на изменение на цифровото съдържание или цифровата услуга от страна на търговеца, извън това, което е необходимо за поддържане съответствието на цифровото съдържание или цифровата услуга с обективните и субективни изисквания за съответствие, потребителят има право да развали договора.

По отношение продажбата на стоки ще са налице следните негативни последици: няма да има правна рамка за продажбата на стоки с цифрови елементи. Няма да има обективни критерии за преценяване съответствието на стоката. Потребителите няма да имат средства за правна защита при несъответствие на стоките с цифрови елементи. Националната правна рамка за продажба на стоки ще се отличава от тази в другите държави-членки на ЕС. Тя ще предоставя по-ниско ниво на защита на потребителите в България от това в другите държави-членки на ЕС.

Друг негативен аспект от невъвеждането на европейската регулаторна рамка за договорите за продажба на стоки ще бъде свързан с това, че няма да се преодолеят различията в националното договорно право за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки. При този вариант националната правна рамка за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки ще се отличава съществено от тази на другите държави-членки на ЕС. Това ще се отрази неблагоприятно на търговците, които продават стоки в ЕС, тъй като те ще имат допълнителни разходи за адаптиране на своите договори за продажба на стоки с правната уредба за продажба на стоки в другите държави-членки на ЕС.

При този вариант няма да има ясни и конкретни правила за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки с цифрови елементи, които да са в съответствие с европейските изисквания и със Стратегията на ЕС за единния цифров пазар. Това ще възпрепятства развитието на електронната търговия в България и ще доведе до пропуснати ползи за бизнеса и за българската държава.

Запазването на статуквото не би довело до повишаване на качеството, ефективността и удовлетвореността на потребителите и бизнеса от съществуващата правна рамка относно договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки. Напротив, запазването на настоящите разпоредби на Закона за защита на потребителите относно гаранциите на потребителски стоки би възпрепятствало планираните цели. Идентифицираните проблеми са свързани именно с действащата регулаторна рамка, установена в ЗЗП, и затова е напълно логично, че нейното запазване не би могло да доведе до разрешаване на проблемите.

Всичко изложено налага категоричния извод, че идентифицираните проблеми в правната рамка за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки не могат да бъдат преодоленни чрез запазване на настоящата правна уредба. Следователно, Вариант 0 следва да бъде отхвърлен.

Вариант 1 - „Приемане на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки“.

Приемането на Вариант 1 „Приемането на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки“ ще доведе до постигане на поставените цели, а именно:

- създаване на правна рамка за защита на потребителите при предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и актуализиране и хармонизиране на правната рамка

за продажба на стоки – понастоящем няма правна рамка, която да регламентира защита на потребителите при предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги. В тази област няма правила относно съответствието на цифровото съдържание или цифровата услуга, липсват правила за защита на потребителите при непредоставяне или несъответствие на цифрово съдържание или цифрова услуга, поради което често потребителите понасят вреди. По отношение на стоките, съществуващата към момента правна рамка е остаряла и не актуална по отношение на новите технологии, които навлязоха в последните години, поради което е необходимо същата да бъде модернизирана, адаптирана към спецификата на цифровата икономика, така че да включва и стоките, съдържащи цифрови елементи (стоки, включващи или взаимосвързани с цифрово съдържание или цифрови услуги). Създаването на правна рамка със Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, регламентираща предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и актуализиране и хармонизиране на правната рамка за продажба на стоки ще запълни съществуващия правен вакуум в тази област, така че потребителите да бъдат защитени и спокойни при използването на цифрово съдържание или цифрови услуги и при покупката на стоки, съдържащи цифрови елементи, а търговците да разчитат на стабилна договорноправна среда при предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и при продажбата на стоки, в т.ч. и на стоки, съдържащи, цифрови елементи.

- преодоляване на различията в националното договорно право за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки - понастоящем съществуват 27 различни правни режима, регламентиращи продажбата на стоки в рамките на Европейския съюз. Различията в правните уредби на държавите-членки се явяват съществено препятствие за трансграничните продажби. Приемането на единен правен режим със Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, регламентиращ предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и продажбата на стоки в рамките на Европейския съюз ще предостави повече възможности на търговците въз основа на един и същи набор от норми на договорното право, което от своя страна ще повиши правната сигурност и ще създаде благоприятна бизнес среда.
- повишаване доверието на потребителите при трансгранично предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и при продажбата на стоки онлайн - понастоящем доверието на потребителите при извършването на трансгранични покупки на цифрово съдържание и цифрови услуги и на стоки е твърде ниско, поради липсата на единни и ясни правила. С приемането на единни, ясни и хармонизирани правила със Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажбата на стоки в рамките на Европейския съюз ще се повиши доверието на потребителите при трансграничното предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и при продажбата на стоки онлайн.

Възможните ефекти от прилагането на Вариант 1 за потребителите могат да бъдат само положителни, предвид на това, че към настоящия момент няма защита правата на потребителите на цифрово съдържание и цифрови услуги, а по отношение на стоки, правната уредба е оставяла, неефективна и не регламентира предоставянето на стоки, съдържащи цифрови елемент. Приемането на единни и хармонизирани правила за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки ще осигури високо ниво на защита на потребителите и ще повиши тяхното доверие при извършване на трансгранични покупки.

Възможните ефекти от прилагането на Вариант 1 за търговците могат да бъдат само положителни, предвид на това, че ще разполагат с набор от единни и хармонизирани правила за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки в целият Европейски съюз. Премахването на правните пречки за осъществяване на трансгранична търговия, в т.ч. и онлайн ще доведат до намаляване на разходите на търговците за съобразяване с изискванията на законодателството на другите държави-членки, което ще ги улесни при предлагането на цифрово съдържание, цифрови услуги и на стоки на Единния европейски пазар и ще създаде равни условия за конкуренция между стопанските субекти.

С приемането на Вариант 1 „Приемането на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки“ в националното законодателство ще се транспонират разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/770 на Европейския парламент и на Съвета относно някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на Директива (ЕС) 2019/771 на Европейския парламент и на Съвета относно някои аспекти на договорите за продажба на стоки. Двете директиви са с максимален характер, поради което за голяма част от разпоредбите държавите-членки не разполагат с право на преценка и съответно не могат да се отклоняват от тях.

Предвид на това, че в двете директиви са предоставени някои опции за държавите-членки при въвеждане на разпоредбите на национално ниво, в предложението Вариант 1 „Приемането на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки“ е следван препоръчаният подход в т. V „Опции и дискреции произтичащи от законодателството на ЕС и варианти на действие“.

Проектът на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, който се предлага с Вариант 1 включва в своя обхват предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и продажбата на стоки, в т.ч. и продажбата на стоки, съдържащи цифрови елементи. Проектозаконът създава правна регламентация на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и договорите за продажба на стоки. Предмет на законопроекта са следните аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на договорите за продажба на стоки:

- определяне на изисквания за съответствие на цифровото съдържание, цифровите услуги и на стоките, в т.ч. и на стоките, съдържащи цифрови елементи;
- определяне на средства за защита на потребителите при непредоставяне или несъответствие на цифрово съдържание, цифрова услуга или на стоката;
- редът и условията за упражняване на средствата за защита на потребителите;
- условията за изменение на цифровото съдържание или цифровата услуга;
- рекламации относно предоставянето на цифрово съдържание, цифрови услуги и продажбата на стоки;
- търговските гаранции при продажбата на стоки;
- продажбата на стоки, съдържащи цифрови елементи, които са вградени в стоките или са взаимосвързани с тях, и които се предоставят със стоките в рамките на договора за продажба, независимо от това дали цифровото съдържание или цифровата услуга се предоставят от продавача или от трето лице.

С приемането на Вариант 1 „Приемането на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки“ в националното законодателство не се предвижда въвеждане на нови регулаторни режими, както и създаването на регистри.

С приемането на Вариант 1 „Приемането на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки“ в националното законодателство не се предвижда предоставяне на нови административни услуги.

Предвид на това, че с приемането на Вариант 1 „Приемането на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки“ не се предвижда въвеждане на нови регулаторни режими и предоставяне на нови административни услуги не се предвиждат разходи в тази посока.

Обезпечаване изпълнението на законопроекта е гарантирано с предвидените административно-наказателни санкции, в случай на неспазване на разпоредбите му. Предвижда се контрола по изпълнението на законопроекта да се осъществява от Комисията за защита на потребителите към министъра на икономиката.

С приемането на Вариант 1 „Приемането на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки“ в националното законодателство се предвижда включването на следните административно-наказателни разпоредби при неспазване на изискванията на закона от страна на търговците при предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги:

- за неизпълнение на задължение на търговеца за предоставяне на информация и актуализации необходими за запазване на съответствието на цифровото съдържание или цифровата услуга (размер на глобите/санкциите от 300 до 1500 лв. за физически лица и от 500 до 3000 лв. за юридически лица);
- за неизпълнение на задължение на търговеца да приведе цифровото съдържание или цифровата услуга в съответствие (размер на глобите/санкциите от 500 до 2500 лв. за физически лица и от 500 до 3000 лв. за юридически лица);
- за неизпълнение на задължение на търговеца да възстанови на потребителя суми платени по договора, при развалянето му и упражняване правото на намаляване на цената на цифровото съдържание или цифровата услуга (размер на глобите/санкциите от 100 до 1000 лв. за физически лица и от 500 до 3000 лв. за юридически лица);
- за неизпълнение на задължение на търговеца да се въздържа от използване на всяко съдържание, което е различно от лични данни (размер на глобите/санкциите от 300 до 1500 лв. за физически лица и от 500 до 3000 лв. за юридически лица);
- за неизпълнение на задължение на търговеца за поемане на разходи по връщане на материалния носител при развалянето на договор (размер на глобите/санкциите от 200 до 1000 лв. за физически лица и от 500 до 2000 лв. за юридически лица);
- за неизпълнение на задължение на търговеца да се съобрази с определени в закона условия при изменение на цифровото съдържание или цифровата услуга (размер на глобите/санкциите от 100 до 1000 лв. за физически лица и от 500 до 3000 лв. за юридически лица);
- за неизпълнение на задълженията на търговците във връзка с упражняване средствата за защита на потребителите /правото на рекламация/ (размер на глобите/санкциите от 500 до 2000 лв. за физически лица и от 500 до 3000 лв. за юридически лица).

С проекта също така, се предвижда, включването на следните административно-наказателни разпоредби при неспазване на изискванията на закона от страна на търговците при продажбата на стоки:

- за неизпълнение на задължение на търговците за предоставяне на информация и актуализации на цифровите елементи на стоките, необходими за запазване на съответствието им (размер на глобите/санкциите от 300 до 1500 лв. за физически лица и от 500 до 3000 лв. за юридически лица);

- за неизпълнение на задължение на търговците за поемане на всички разходи по връщане на стоката от страна на потребителя и възстановяване на заплатената цена за стоките при разваляне на договора (размер на глобите/санкциите от 100 до 1000 лв. за физически лица и от 500 до 3000 лв. за юридически лица);
- за неизпълнение на задължение на търговците да информира потребителя относно липсата му на права по този закон по отношение на стоки втора употреба, продавани на публичен търг (размер на глобите/санкциите от 300 до 1000 лв. за физически лица и от 500 до 3000 лв. за юридически лица);
- за неизпълнение задълженията на търговците при замяна или ремонт на стока, която не съответства (размер на глобите/санкциите от 500 до 2500 лв. за физически лица и от 500 до 3000 лв. за юридически лица);
- за неизпълнение на задължение по предоставяне на търговска гаранция (размер на глобите/санкциите от 500 до 1000 лв. за физически лица и от 500 до 1500 лв. за юридически лица);
- за неизпълнение на задължения по отношение на удовлетворяване на рекламацията (размер на глобите/санкциите от 500 до 2000 лв. за физически лица и от 500 до 3000 лв. за юридически лица);

Предвидена е също и административно-наказателна разпоредба при повторно нарушение на разпоредбите на закона.

Приемането на този вариант ще има за резултат повишаване на търговския оборот и потреблението, което ще доведе до повишаване на приходите на държавата и общините от данъци, такси и от налагане на административни наказания за нарушаване разпоредбите на закона, чиито размер не би могъл да бъде определен към настоящия момент.

С приемането на Вариант 1 ще бъдат направени единствено промени в Закона за защита на потребителите. Промените произтичат от отмяната на разпоредбите на Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 1999 г. относно някои аспекти на продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции и замяната им с тези на Директива (ЕС) 2019/771 на Европейския парламент и на Съвета за някои аспекти на договорите за продажба на стоки. Новата модернизирана и по детайлна правна уредба, регламентираща договорите за продажба на стоки ще бъде уредена в Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, предвид идентичната правна регламентация на договорите за предоставяне на цифрово съдържание или цифрови услуги и на договорите за продажба на стоки. В тази връзка и с цел постигане на пълна съвместимост между разпоредбите на проекта на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки с тези на Закона за защита на потребителите са направени необходимите промени в Закона за защита на потребителите.

Вариант 1 се предлага в отговор на направената констатация, че проблемите в оценяваната политика имат регулаторен характер. Посоченият Вариант 1 предлага разрешаване на идентифицираните проблеми чрез усъвършенстване на съществуващата правна уредба.

Република България като държава-членка на ЕС ще изпълни задължението си да въведе в националното законодателство изискванията на Директива (ЕС) 2019/770 на Европейския парламент и на Съвета относно някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на Директива (ЕС) 2019/771 на Европейския парламент и на Съвета относно някои аспекти на договорите за продажба на стоки. С приемането на проекта на закон ще се въведат подробни правила за защита на потребителите по

отношение на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на договорите за продажба на стоки, в т.ч. и на стоките с цифрови елементи. Приемането на проекта на закон ще способства също и за насърчаване развитието на електронната търговия.

Този вариант ще допринесе за повишаване нивото на потребителска защита в България в следните направления:

- ✓ ще се преодолеят празноти в действащата нормативна уредба относно договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на договорите за продажба на стоки, в т.ч. и на стоки с цифрови елементи;

- ✓ ще се регламентира предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги срещу предоставяне на лични данни на потребителите и ще се предвидят средства за защита на потребителите в тези случаи;

- ✓ ще се предвиди задължение за търговците за привеждане на цифровото съдържание, цифровата услуга и стоките с цифрови елементи в съответствие;

- ✓ ще се регламентират обективни и субективни критерии за съответствие на цифровото съдържание, цифровата услуга и стоките, в т.ч. и на стоките с цифрови елементи;

- ✓ ще се уредят последиците от неправилно интегриране на цифровото съдържание и цифровата услуга в цифровата среда на потребителя и от неправилно инсталиране на стоките, в т.ч. и на стоките с цифрови елементи;

- ✓ ще се предвиди задължение за търговците да предоставят актуализации на цифровото съдържание, включително и актуализации във връзка със сигурността, необходими за запазване съответствието на цифровото съдържание или-цифровата услуга;

- ✓ ще се регламентират отговорността на търговеца и средствата за правна защита на потребителите и условията за тяхното упражняване в случаите на непредоставяне на цифровото съдържание, цифровата услуга и стоките;

- ✓ ще се предоставят средства за защита на потребителите при несъответствие на цифровото съдържание и цифровата услуга, независимо от това дали се касае за еднократно предоставяне или за поредица от отделни действия по предоставяне на цифрово съдържание или цифрова услуга или за непрекъснато предоставяне на цифрово съдържание или цифрова услуга в рамките на определен период от време;

- ✓ ще се предоставят средства за правна защита на потребителите при несъответствие на стоките, в т.ч. и на стоките с цифрови елементи;

- ✓ ще се регламентира упражняването на правата на потребителите във връзка с ограничения, произтичащи от правата на трети страни върху цифровото съдържание, цифровата услуга и стоките ;

- ✓ ще се регламентира двугодишен срок на законовата гаранция при предоставяне на цифрово съдържание, цифрови услуги и продажба на стоки, съдържащи цифрови елементи;

- ✓ ще се предостави защита на потребителите в случаите на изменение на цифровото съдържание и цифровата услуга от страна на търговеца;

- ✓ Комисията за защита на потребителите ще разполага с необходимите правни средства за по-ефективен контрол на търговците, предоставящи цифрово съдържание и цифрови услуги и на търговците при продажбата на стоки, което ще се отрази положително върху механизмите за защита на правата и интересите на потребителите при предоставяне на цифрово съдържание, цифрови услуги и продажбата на стоки, в т.ч. и на стоки с цифрови елементи.

При този вариант ще се въведат ясни и конкретни правила за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, което ще способства за развитието на устойчива конкуренция в полза на потребителите.

При този вариант всички предприятия, които предоставят цифрово съдържание и цифрови услуги и продават стоки на потребителите, включително и стоки с цифрови елементи ще трябва да приведат своята дейност в съответствие с новите изисквания, което ще бъде свързано с извършването на еднократни разходи за търговците, за да адаптират дейността си, и по-специално договорите, които сключват, към новите напълно хармонизирани европейски правила относно договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и договорите за продажба на стоки. Тези разходи на предприятията ще бъдат компенсирани от предимствата на правната сигурност от функционирането на общи правила в рамките на единния цифров пазар на ЕС, на който българските предприятия ще могат, в условията на развиваща се конкурентна среда да предоставят цифрово съдържание и цифрови услуги и да продават стоки, включително офлайн и онлайн. Същевременно, ще се гарантира високо ниво на защита на потребителите, тъй като те ще имат ясна представа за това какви са техните права, какви са средствата за правна защита, както и сроковете за тяхното упражняване.

При този вариант ще се създаде правна сигурност по отношение на правата и задълженията на потребителите и предприятията. По този начин ще се осигури правна и регулаторна яснота за предприятията и потребителите по отношение на техните права и задължения. Приемането на проекта на закон няма да създаде допълнителна административна тежест за предприятията. Напротив, ще я намали, и ще улесни осъществяването на надзор на пазара от страна на Комисията за защита на потребителите. По-високата правна сигурност, както и отпадането на необходимостта от заплащане от предприятията на по-високи разходи за адаптиране на тяхната дейност към различни национални системи и възможността да се възползват от по-справедливи, хармонизирани, европейски правила, при по-ниски разходи за привеждане в съответствие с тях, води до намаляване на административната тежест при предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и при продажбата на стоки на потребителите офлайн и онлайн, включително и зад граница.

Този вариант ще доведе до намаляване на административната тежест за предприятията при предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и при продажбата на стоки на потребителите.

Не на последно място, приемането на този вариант ще допринесе за повишаване доверието на потребителите при трансграничното предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и при продажбата на стоки онлайн.

С оглед изложеното, се предлага да бъде възприет като вариант за действие - Вариант 1 „Приемане на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки“ защото с него се постигат описаните по-горе цели и желани ефекти.

С приемането на Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, въвеждащ в националното законодателство изискванията на Директива (ЕС) 2019/771 се предлага да бъдат възприети, следните мерки:

1. Определяне на срок за извършване на замяна или ремонт на стоката по отношение на стоки, различни от стоки, съдържащи цифрови елементи.

Вариант 0 - „Без действие“

Ползи: При използването на понятието „разумен срок“ за извършване на ремонт и замяна на стоката би възникнала правна несигурност и неяснота в тълкуването му с оглед противоположните интереси на страните в договорното правоотношение. Ще е налице правна несигурност. Този вариант не носи ползи нито за потребителите, нито за търговците.

Разходи: При този вариант е възможно да възникнат спорове, включително и съдебни, между страните с оглед неяснотата в тълкуването на понятието „разумен срок“, които да доведат до потенциални разходи за търговците и потребителите.

Вариант 1 - „Приемане на ЗПЦСЦУПС и определяне на срок за извършване на замяна или ремонт на стоката по отношение на стоки, различни от стоки, съдържащи цифрови елементи.

Ползи: Използването на този вариант не води до промяна в действащото национално законодателство, в което и понастоящем при несъответствие на стоката е предвиден конкретен срок от 30 дни за извършване на ремонт или замяна на стоката, която не съответства. При този вариант се създава яснота относно задължението на търговеца да приведе стоката в съответствие в рамките на срок от 30 дни, считано от уведомяването му от потребителя.

Разходи: Предвид на това, че този вариант увеличава правната сигурност, съществува по-малка вероятност от възникване на спорове между търговците и потребителите и съответно от допълнителни разходи. Може да се очаква, че този вариант не води до разходи за търговците и потребителите.

Предлаган вариант на действие: Предлага се използването на Вариант 1 „Приемане на ЗПЦСЦУПС - определяне на 30-дневен срок за извършване на замяна или ремонт на стоката по отношение на стоки, различни от стоки, съдържащи цифрови елементи. Предлага се този вариант да се използва само за стоки, които не съдържат цифрови елементи, а понятието „разумен срок“ да се прилага за стоките съдържащи цифрови елементи.

2. Определяне на реда и условията за връщане на стоката и за възстановяване на заплатените от потребителя суми при разваляне на договора

Вариант 0 - „Без действие“

Ползи: Използването на този вариант не води до ползи за търговците и потребителите, тъй като липсата на правна регламентация относно реда и условията за връщане на стоката на търговеца и за възстановяване на заплатените от потребителя суми при разваляне на договора би създавала неяснота за страните по договора относно техните права, задължения и срока за тяхното упражняване.

Разходи: Възможно е да възникнат допълнителни разходи за търговците и потребителите, свързани с потенциални спорове, в това число и съдебни, относно реда и условията за връщане на стоката на търговеца и за възстановяване на заплатените суми от потребителя.

Вариант 1 - „Приемане на ЗПЦСЦУПС и определяне на реда и условията за връщане на стоката и за възстановяване на заплатените от потребителя суми при разваляне на договора.

Ползи: Използването на този вариант е по-благоприятно за търговците и за потребителите, тъй като създава правна сигурност и яснота относно правата и задълженията им във връзка с развалянето на договора от потребителя, поради несъответствие на стоката, и сроковете за връщане на стоката от потребителя и за възстановяване на заплатените от него суми от страна на търговеца.

Разходи: Този вариант не води до разходи за търговците и потребителите, страни по договора.

Предлаган вариант на действие: Предлага се използването на Вариант 1 - „**Приемане на ЗПЦСЦУПС и определяне на реда и условията за връщане на стоката и за възстановяване на заплатените от потребителя суми при разваляне на договора.** Използването на този вариант има преимущество, че се уеднаквява реда и начина за разваляне на договорите за продажба на стоки от потребителя с реда и начина за разваляне на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги от потребителите.

3. Въвеждане на изискване за задължително предоставяне на информацията, съдържаща се в търговската гаранция на български език.

Вариант 0 - „Без действие“

Ползи: Този вариант ще се отрази неблагоприятно на потребителите, тъй като те няма да имат яснота за обхвата и съдържанието на ангажиментите, поети от търговеца в заявлението за предоставяне на търговска гаранция. При предоставянето на информация относно задължителните елементи на търговската гаранция на чужд език, има опасност някои категории потребители, особено уязвимите потребители, да не разберат обхвата на задълженията, поети от търговеца в рамките на заявлението за предоставяне на търговска гаранция.

Разходи: Използването на този вариант ще е свързано с незначителни допълнителни разходи за търговците за превод на български език на информацията, съдържаща се в заявлението за предоставяне на търговска гаранция.

Вариант 1 - „Приемане на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки“ - въвеждане на изискване за задължително предоставяне на информацията, съдържаща се в търговската гаранция на български език.

Ползи: Този вариант е благоприятен за потребителите, тъй като ще могат да се запознаят с обхвата на елементите на търговската гаранция, задълженията на търговеца и кои са задължените лица по нея, което ще им позволи да направят по-добър избор на стоки.

Разходи: Използването на този вариант е свързано с някои допълнителни разходи за търговците за еднократен превод на български език на малък по обем информация. Тези разходи не се очаква да бъдат значителни.

Предлаган вариант на действие: Предлага се използването на Вариант 1 - „**Приемане на ЗПЦСЦУПС и въвеждане на изискване за задължително предоставяне на информацията, съдържаща се в търговската гаранция на български език.** При този

вариант ще се повиши степента на защита на потребителите - те ще имат яснота за обхвата и съдържанието на ангажиментите, поети от търговеца в заявлението за предоставяне на търговска гаранция и ще могат да направят оптимален избор на стоки.

4. Спиране или прекъсване на срока на законовата гаранция за времето на извършване ремонт или замяна на стоката, която не съответства на изискванията.

Вариант 0 - „Без действие“

Ползи: Този вариант ще доведе до намаляване срока на законовата гаранция, която е две години, и ще се отрази неблагоприятно на потребителите, тъй като ще имат по-кратък срок за предявяване на рекламация при несъответствие на стоките. Това ще доведе до намаляване на доверието на потребителите в пазара.

Разходи: При използването на този вариант няма да възникнат допълнителни разходи за търговците, но са възможни допълнителни разходи за потребителите за последващ ремонт на стоката след изтичане на съкратения срок на законовата гаранция на стоките.

Вариант 1 - „Приемане на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки“ - предвиждане на спиране или прекъсване на срока на законовата гаранция за времето на извършване ремонт или замяна на стоката, която не съответства на изискванията

Ползи: Потребителите ще могат да се ползват от пълния срок на законовата гаранция от две години и това ще се отрази благоприятно на тяхното доверие в пазара.

Разходи: При използването на този вариант е възможно да възникнат допълнителни разходи за търговците с оглед отстраняване на констатираното несъответствие на стоката за целия срок на законовата гаранция.

Предлаган вариант на действие: Предлага се използването на Вариант 1 - „Приемане на ЗПЦСЦУПС и предвиждане на спиране или прекъсване на срока на законовата гаранция за времето на извършване на ремонт или замяна на стоката, която не съответства на изискванията. При този вариант ще се повиши степента на защита на правата на потребителите, тъй като ще могат да се ползват от пълния срок на законовата гаранция от две години.

Отражението на предлаганите варианти върху дейността на МСП е разгледано в т. IX. Потенциално въздействие на новата регулация върху малките и средни предприятия (МСП).

Б) АНАЛИЗ НА ВЪЗДЕЙСТВИЯТА НА ВАРИАНТИТЕ:

Процесът на анализ на въздействията на разработените в рамките на оценката на въздействие варианти преминава през определена последователност от стъпки, както следва:

1. идентифициране на потенциалните въздействия на избраните за анализ варианти;
2. отграничаване на онези въздействия, които е вероятно да бъдат значителни ; и
3. задълбочено оценяване на значителните въздействия на вариантите.

Очакваната значимост на въздействията на вариантите е преценена от гледна точка на

въздействията на Вариант 0, който е представен във формата на разработен базисен сценарий, спрямо който е проектирано и съпоставено въздействието на предлагания вариант за действие - Вариант 1 „Приемане на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки“.

1. АНАЛИЗ ВЪЗДЕЙСТВИЯТА НА ВАРИАНТ 0:

1.1. Икономически въздействия

Несъответствията между различните национални режими за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки възпрепятстват функционирането на единния вътрешен пазар като цяло, което се отразява пряко върху конкурентоспособността на предприятията.

Вариант 0 не се очаква да окаже влияние върху държавния бюджет, иновациите, инвестициите и изследванията, правото на собственост, разходите, както и върху определени сектори (различни от отношенията, които се регулират със законопроекта) и региони, доколкото законопроектът урежда по специфични обществени отношения.

Вариант 0 ще окаже негативно въздействие върху потребителите и бизнеса тъй като ще е налице по-ниска степен на информираност на потребителите и защита на техните права, по-малки възможности за развитие и разрастване на бизнеса на предприятията, поради търгуване предимно на национално ниво, в голяма степен офлайн, което ще доведе и до недостатъчно добре изразена конкурентоспособност на предприятията. Няма да се модернизира нормативната уредба за продажба на стоки, чрез предвиждане на обективни изисквания за съответствие на стоките и предвиждане на изисквания за продажбата на стоки с цифрови елементи. Няма да се създаде правна рамка за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги. Ще бъде пропусната възможността да се предоставят права на потребителите при тези специфични договори, предвид най-добрите практики в държавите-членки на ЕС - няма да се обезпечи по добра защита на потребителите в области, в които общите правила за защита на потребителите не отговарят на специфичните особености на двата вида договори. Потребителите ще имат по-малък избор на цифрово съдържание, цифрови услуги и на стоки, които ще бъдат предлагани на по-високи цени, поради ограничената конкуренция на пазара.

Този вариант ще се отрази негативно върху бизнеса - няма да се реализират едни от основните изменения в регулаторната рамка, свързани със стимулиране на бизнеса и конкуренцията в следните направления: създаване на равни условия за правене на бизнес за всички търговци в рамките на ЕС, осигуряване на равнопоставено третиране на доставчиците на цифрово съдържание и цифрови услуги, обезпечаване на предсказуемост на правилата и устойчивост на правната рамка. Ще продължи съществуването на пречки за навлизането на нови доставчици на цифрово съдържание и цифрови услуги и на търговци за продажба на стоки от други държави-членки на ЕС.

При този вариант, поради различията в националните режими за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, предприятията ще понесат сериозни разходи. Това е потвърдено чрез задълбочени интервюта, проведени с фирми с опит или интерес към трансгранични онлайн продажби на стоки и при предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги. Според тази информация някои търговци адаптират договорните си условия към правилата на потребителското договорно право на държавите-членки, където са насочили своята дейност. За да направят това, те прибягват към професионални съвети от адвокати или консултантски фирми, като цената варира от 4000 до 12 000 евро за адаптиране към правилата на една държава-членка.

В оценката на въздействието към предложените директиви, ЕК посочва, че еднократните разходи, свързани с адаптиране към националното договорно право на друга държава-членка, направени от предприятията за реализиране на продажба в друга държава-членка, са оценени от ЕК на около 9 000 евро. Тези разходи са валидни и за предприятията в България и ще затруднят повече малките и средните предприятия с малък оборот (МСП). Например решението на микропредприятие, извършващо дейност в областта на търговията на дребно, да изнася в четири държави-членки, би довело до разходи, свързани с договорното право в размер на около 36 000 EUR, което би надхвърлило голяма част от годишния му оборот. Общите еднократни разходи на предприятията, свързани с адаптиране към националното договорното право на отделните държави-членки, са достигнали около 4 милиарда и ще се увеличат в съответствие с броя на предприятията в ЕС, които изнасят в други държави-членки, и броя на държавите-членки, в които те изнасят. Разходите, свързани с договорното законодателство, ще продължат да налагат непропорционална тежест за МСП, и по-специално за микро- и малките предприятия, които желаят да разширят дейността си трансгранично.

В следващата таблица са показани разходите на различните видове предприятия, за спазване на различните изисквания в областта на договорното право, касаещи и трансграничното онлайн предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и продажбата на стоки. Въздействието на тези еднократни разходи варира в зависимост от размера на компанията и засяга особено микро- и малките предприятия с по-малък оборот, както е показано в Таблица 3.

Таблица 3: Разходи на фирмите за спазване на изискванията на националното право относно договорното право в процент от техния годишен оборот

Търговия на едро и дребно						
	Среден годишен оборот на фирма	Number of Member States entered (with transaction costs per Member State = €9,000)				
		1 Member State	2 Member States	3 Member States	4 Member States	27 (EU)
Микро	358 439	2.51%	5.02%	7.53%	10.04%	67.79%
Малки	6 333 525	0.14%	0.28%	0.43%	0.57%	3.84%
Средни	45 049 125	0.02%	0.04%	0.06%	0.08%	0.54%
Големи	439 583 481	0.002%	0.004%	0.01%	0.01%	0.06%

Source: Eurostat Structural Business Statistics 2017, SME Panel Survey

При приемането на Вариант 0 ще възникнат разходи за държавата, поради неизпълнение на задължение по въвеждане в националното законодателство на изисквания на европейското законодателство. При Вариант 0 ще последва стартиране на наказателна процедура срещу Република България, като държава-членка на ЕС за неизпълнение на задължение по въвеждане в националното законодателство на изискванията на Директива (ЕС) 2019/770 за някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на Директива (ЕС) 2019/771 за някои аспекти на договорите за продажба на стоки. Разходите за държавата при Вариант 0, при стартиране на процедура за нарушение ще бъдат на дневна база неизмеримо по-големи от разходите, които се очаква да имат предприятията, предоставящи цифрово съдържание и цифрови услуги и продаващи стоки онлайн за привеждане на тяхната дейност в съответствие с новите законодателни изисквания.

Вариантът ще се отрази негативно върху икономическия растеж и заетостта, тъй като няма да има значително разширяване на обема на търговската дейност на предприятията като по този начин ще окаже негативно въздействие върху растежа на икономиката. Този вариант няма да допринесе за съкращаване на разходите на предприятията, за повишаване на тяхната продуктивност и за насърчаване на конкурентоспособността на икономиката. Напротив, търговците, предлагащи стоки в рамките на вътрешния пазар на ЕС ще продължат да имат разходи за адаптиране към изискванията на европейското законодателство за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки.

1.2. Социални въздействия

Текущите практики и липсата на национална правна уредба за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и действащата регламентация за продажба на стоки на потребители създават условия за ограничаване на ресурсите и възможностите за развитие на бизнеса в рамките на единния вътрешен пазар на ЕС.

Вариант 0 не се очаква да окаже влияние върху демографското развитие, заетостта, пазара на труда, стандартите за качеството на работа, социалното включване и социалната закрила, правото на неприкосновеност на личния живот, правото на добра администрация, достъп до правосъдие и до управление, обществено здраве, сигурността, обществения ред и културата, имайки предвид отношенията, които се регулират със законопроекта.

Вариант 0 е свързан със значителни разходи за предприятията за продажба на стоки.

1.3. Екологични въздействия

Вариант 0 не се очаква да окаже влияние върху борбата с измененията на климата и климатичните промени, транспорта и използването на енергия, биоразнообразието, чистотата на атмосферния въздух, качеството на водите и водните запаси, качеството на почвата, възобновяемите или невъзобновяемите ресурси, предприятията и потребителите, върху околната среда, по отношение на отпадъци/генериране/рециклиране и върху животните предвид отношенията, които се регулират със законопроекта.

2. АНАЛИЗ НА ВЪЗДЕЙСТВИЯТА НА ВАРИАНТ 1

2.1. Икономически въздействия

Вариант 1 предвижда постигане на хармонизирана с правилата на ЕС за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки национална правна рамка, което ще допринесе за повишаване на правната сигурност в тази област. Гарантира се въвеждане на новите правила, залегнали в европейската регулаторна рамка за засилване правата на потребителите, за преодоляване на пречките за предоставяне на цифрово съдържание, цифрови услуги и за продажба на стоки, произтичащи от различията в националното договорно право на държавите-членки на ЕС и за преодоляване фрагментирането на пазара. Сближаването на правилата в целия ЕС в дългосрочен план ще насърчи икономическия растеж. Вариант 1 ще допринесе за повишаване на конкуренцията и конкурентоспособността. Регламентирането на предоставянето на цифрово съдържание, цифрови услуги и продажбата на стоки, включително на стоки с цифрови елементи ще повиши конкуренцията в рамките на единния вътрешен пазар на ЕС и на националния пазар, ще допринесе за по-голям избор на стоки на по-конкурентни

цени за потребителите, ще повиши тяхната информираност и ще допринесе за повишаване защитата на техните права. Положителното въздействие върху конкурентоспособността на икономиката на ЕС в най-общ смисъл ще доведе до нови възможности за търговия. Това означава и преки ползи и за местните предприятия.

Вариант 1 ще окаже положително въздействие върху макроикономическата среда, тъй като ще осигури възможности за повишаване на конкурентоспособността, а в тази връзка и на икономическия растеж и заетостта. Не се очаква да има отражение върху инвестициите. Ще се постигне подобряване на условията за функциониране на пазарите. Този вариант ще има за резултат повишаване на търговския оборот и потреблението, което ще доведе до повишаване на приходите на държавата и общините от данъци, такси и от налагане на административни наказания за нарушаване разпоредбите на закона, чиито размер не би могъл да бъде определен към настоящия момент.

Вариант 1 ще окаже въздействие върху разходите на предприятията за адаптиране на дейността им към новата хармонизирана регулаторна рамка, като те ще извършат еднократни разходи, които обаче ще бъдат значително по-ниски от разходите за адаптиране към националното законодателство на всяка отделна държава-членка на ЕС.

В оценката на въздействието на предложените директиви, ЕК посочва, че еднократните разходи за предприятията, предоставящи цифрово съдържание и цифрови услуги и продаващи стоки онлайн за привеждане на тяхната дейност в съответствие с новите изисквания ще бъдат в размер на около 6800 евро, които обаче са в пъти по-ниски от разходите за адаптиране към националното законодателство на всяка отделна държава-членка на ЕС. За сравнение изчислените разходи, които правят предприятията, за да адаптират договорите си към законодателството само на една държава-членка се оценяват на около 9 000 евро. Не се очакват подобни разходи за предприятията, продаващи стоки офлайн на територията на страната.

При Вариант 1 не се очакват разходи от страна на предприятията за материали, разходи за персонал и осигуровки, разходи, свързани с данъци, такси и други плащания различни от съществуващите към момента и разходи за придобиване на дълготрайни материални активи.

Вариант 1 ще окаже въздействие върху развитието на електронната търговия и продажбите на дребно, доколкото законопроектът урежда специфичен кръг обществени отношения - ще стимулира предоставяне на цифрово съдържание, цифрови услуги и продажбата на стоки и ще способства за разширяване пазарите на предприятията.

Вариант 1 няма да окаже влияние върху иновациите, изследванията и правото на собственост.

2.2. Социални въздействия

Насърчаването на икономическия растеж и конкурентоспособността, които се съдържат като възможности при Вариант 1, са предпоставки за положително социално въздействие на макро ниво. Това насърчаване би имало положително пряко или непряко отношение върху заетостта, пазара на труда, стандартите за качество на работата. Увеличаването на конкуренцията ще има за резултат намаляване на цените на националния пазар, което ще увеличи покупателната способност на потребителите и ще увеличи потреблението на домакинствата.

Вариант 1 ще допринесе за ефективното упражняване правата на потребителите, за улесняване на техния достъп до правосъдие. Предвидените в проекта на закон средства за правна защита на потребителите на цифрово съдържание, цифрови услуги и на стоки, които включват приваждане на цифровото съдържание, цифровите услуги и стоките в съответствие с изискванията чрез:

- намаляване на цената и разваляне на договора за предоставяне на цифрово съдържание и цифрова услуга ; или
- чрез ремонт, замяна, намаляване на цената или разваляне на договора за продажба на стоки.

Вариант 1 ще съдейства за повишаване нивото на защита на потребителите в България.

Вариантът засяга потребителите на цифрово съдържание, цифрови услуги и стоки; сдруженията на потребителите; всички търговци, предоставящи цифрово съдържание и на цифрови услуги на територията на Република България, както и тези, предоставящи онлайн цифрово съдържание и цифрови услуги, от други държави-членки на ЕС; всички търговци, продаващи стоки и цифрово съдържание на националния пазар офлайн, както и всички търговци, продаващи нехранителни стоки онлайн на националния пазар.

Не се очаква Вариант 1 да окаже влияние върху демографското развитие, социалното включване и социалната закрила, правото на неприкосновеност на личния живот, обществено здраве, сигурност и обществен ред и култура, имайки предвид отношенията, които се регулират със законопроекта.

2.3. Екологични въздействия

Вариант 1 е единственият от анализиранияте варианти в рамките на този доклад, който съдържа едновременно потенциала да насърчи конкурентоспособността на бизнеса и да позволи спестяването на разходи, което означава, че единствено от него могат да се очакват оптималните за дейността на малките и средни предприятия положителни екологични въздействия.

Не се очаква Вариант 1 да окаже влияние върху борбата с измененията на климата и климатичните промени, транспорта и използването на енергия, биоразнообразието, чистотата на атмосферния въздух, качеството на почвата, качеството на водите и водните запаси, възобновяемите или невъзобновяемите ресурси, предприятията и потребителите върху околната среда, по отношение на отпадъци/генериране/рециклиране и върху животните предвид отношенията, които се регулират със законопроекта.

В. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ И УРЕДБА В КОНТЕКСТА НА СЪЩЕСТВУВАЩАТА АДМИНИСТРАТИВНА ТЕЖЕСТ И ПРОМЯНА НА АДМИНИСТРАТИВНАТА ТЕЖЕСТ

Действащото национално законодателство не съдържа разпоредби за защита на потребителите по отношение на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и не създава регулаторни режими, и регистри на икономическите оператори.

Действащото национално законодателство за защита на потребителите за продажба на стоки също не създава регулаторни режими и задължение за водени на регистри на търговците. Същевременно, националното законодателство не съдържа разпоредби за защита на потребителите по отношение на договорите за продажба на стоки, съдържащи цифрови елементи.

С въвеждането на изискванията на Директива (ЕС) 2019/770 относно някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги ще бъдат установени ясни и конкретни правила за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги, което ще способства за осигуряване защитата на потребителите и за развитието на устойчива конкуренция между доставчиците на тези услуги. С приемането на проекта на закон, въвеждащ изискванията на Директива (ЕС) 2019/770 ще се осигури правна и регулаторна яснота за предприятията и потребителите по отношение на техните права и задължения.

С приемането на проекта на закон, въвеждащ изискванията на Директива (ЕС) 2019/771 ще се модернизира съществуващата правна рамка, като се въведе правна уредба за продажба на стоките, съдържащи цифрови елементи - понастоящем няма правна уредба на национално ниво за стоките, свързани с интернет. Ще се осигурят обективни и субективни критерии за съответствие на стоките и ще се въведат средствата за правна защита на потребителите при липса на съответствие на стоките, съдържащи цифрови елементи.

Предлаганите законови мерки за защита на потребителите по отношение на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на договорите за продажба на стоки съдържат елементи за защита на потребителите като не създават допълнителна административна тежест за предприятията и за контролните органи. Предлаганите мерки за защита на потребителите при договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на договорите за продажба на стоки имат за цел модернизиране на правната рамка за защита на потребителите, съобразно бързото технологично развитие на информационните технологии и на потребителските стоки, в т.ч. и на стоките свързани с интернет. По-високата правна сигурност и установяването на единни правила на европейско ниво за предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки ще имат за резултат отпадане на необходимостта от заплащане от предприятията на по-високи разходи за адаптиране на тяхната дейност към различните национални системи в рамките на Вътрешния пазар на ЕС.

Възможността да се възползват от по-справедливи, хармонизирани европейски правила, при по-ниски разходи за привеждане на съответствие с тях, води до намаляване на административната тежест при предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и при продажбата на стоки на потребителите и насърчава предприятията при осъществяването на трансгранична търговия.

Проекта на закон не създава допълнителна административна тежест за търговците, предоставящи цифрово съдържание и цифрови услуги и за продавачите на стоки, в т.ч. и на стоки, съдържащи цифрови елементи. Предложеният проект на закон не предвижда създаването на регулаторни режими и/или регистри за предприятията.

Въвежданите изисквания в законодателството относно задълженията на търговците, предоставящи цифрово съдържание и цифрови услуги и задълженията на продавачите на стоки, в т.ч. и на стоки, съдържащи цифрови елементи отразяват справедлив баланс между интересите на потребителите и търговците и не съставляват административна тежест за последните. Този вариант ще доведе до намаляване на административната тежест за предприятията при предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги и при продажбата на стоки на потребителите.

VII. КОЛИЧЕСТВЕНО И КАЧЕСТВЕНО ИЗМЕРЕНИЕ НА ЗНАЧИТЕЛНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ НА РЕГУЛАЦИЯТА, ВОДЕЩИ ДО РАЗХОДИ

Основните разходи за предприятията, произтичащи от приемането на новия Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, с който се въвеждат изискванията на Директива (ЕС) 2019/770 и на Директива (ЕС) 2019/771 в националното законодателство са свързани с:

- ✓ еднократни разходи на предприятията за привеждане в съответствие на дейността им към новите изисквания на европейско законодателство за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги, и за продажба на стоки и
- ✓ разходи за привеждане на цифровото съдържание, цифровите услуги и стоките в съответствие с обективните и субективни изисквания за съответствие.

Както е посочено в бук. „Б“, т. 2.1. на раздел VI на настоящия доклад по отношение на разходите, предприятията предоставящи цифрово съдържание и цифрови услуги и предприятията, продаващи стоки онлайн ще направят еднократни разходи за адаптиране на дейността си към напълно хармонизираните правила относно някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на договорите за продажба на стоки. В оценката на въздействието на предложените директиви, ЕК посочва, че еднократните разходи за предприятията, предоставящи цифрово съдържание и цифрови услуги и продаващи стоки онлайн за привеждане на тяхната дейност в съответствие с новите изисквания ще бъдат в размер на около 6800 евро, които обаче са в пъти по-ниски от разходите за адаптиране към националното законодателство на всяка отделна държава-членка на ЕС. Не се очакват подобни разходи за предприятията, продаващи стоки офлайн на територията на страната.

Същевременно, чрез премахване на правните пречки за извършване на бизнес на европейския пазар, произтичащи от различните режими на националното договорно право, предприятията, предоставящи цифрово съдържание и цифрови услуги и предприятията, продаващи стоки онлайн ще извлекат по-големи ползи от новите правила, тъй като ще могат да осъществяват дейността си във всички държави-членки на ЕС, без да се налага да извършват допълнителни разходи за адаптиране на своята дейност към задължителните правила в областта на договорното право на националното законодателство на всяка отделна държава-членка. Като се намалят разходите на предприятията, предоставящи цифрово съдържание и цифрови услуги и на предприятията, продаващи стоки онлайн ще се постигне подобряване на конкурентната среда, което ще благоприятства развитието на бизнеса и на електронната търговия. От друга страна, потребителите ще имат възможност да се ползват от по-голямо предлагане на цифрово съдържание, цифрови услуги и на стоки на конкурентни цени. Това ще позволи на потребителите да пазаруват без страх и по този начин ще се повиши увереността на потребителите във функционирането, както на националния пазар, така и на единния европейски пазар.

Предприятията, предоставящи цифрово съдържание, цифрови услуги и продаващи стоки на потребителите е възможно да понесат и разходи, свързани с изпълнение на задължението за привеждане на цифровото съдържание и цифровите услуги и на стоките в съответствие с обективните и субективни изисквания за съответствие, а когато това не е възможно за намаляване на цената или да възстановят заплатените от потребителите суми, при разваляне на договора. Тези разходи обаче не е възможно да се калкулират предварително, тъй като са свързани с фактори като качество на предоставяното цифрово съдържание, цифрови услуги и на доставените стоки, тяхното съответствие със

законовите изисквания в рамките на периода на законовата гаранция и др.

С новият Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки се предвижда налагането на глоби и имуществени санкции на търговците за неспазване на задължителни изисквания. Оценката на разходите за предприятията, произтичащи от наложени глоби и имуществени санкции на търговците за неизпълнение на повелителни разпоредби на закона може да се направи едва след като се вземат предвид техния брой, размера на санкциите и след прилагане на закона за известен период от време.

Посочените по-горе разходи на предприятията, предоставящи цифрово съдържание и цифрови услуги и на предприятията, продаващи стоки онлайн са свързани с изпълнение на императивни изисквания на Директива (ЕС) 2019/770 и на Директива (ЕС) 2019/771 и не подлежат на преценка от страна на държавата.

Приемането на Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки ще доведе до намаляване на административната тежест за предприятията, и по-специално по отношение на малките и средни предприятия, тъй като те ще следва да адаптират дейността си към новото единно европейско законодателство в съответната област, което ще важи за всички държави-членки на ЕС, в които осъществяват или планират да осъществяват дейността си.

VIII. КОЛИЧЕСТВЕНО И КАЧЕСТВЕНО ИЗМЕРЕНИЕ НА ЗНАЧИТЕЛНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ НА РЕГУЛАЦИЯТА, ВОДЕЩИ ДО ПОЛЗИ ЗА СЛЕДВАЩИТЕ ТРИ ГОДИНИ

КАЧЕСТВЕНО ИЗМЕРЕНИЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО:

В резултат на проекта за Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки се очаква да се реализират следните икономически, социални и правни ползи:

➤ създаване на нормативна уредба относно договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги;

➤ преодоляване на празноти в действащата до момента правна уредба относно договорите за продажба на стоки и уеднаквяването ѝ с тази на другите-държави-членки на ЕС;

➤ подобряване на защитата на потребителите и повишаване на доверието им при пазаруване на цифрово съдържание, цифрови услуги и на стоки офлайн и онлайн на националния пазар и зад граница и повишаване на възможностите за избор поради повишеното им предлагане на по-ниски цени в условията на конкурентен пазар;

➤ запълване на празнота в системата за защита на потребителите: законопроектът ще предостави средства за защита на потребителите по отношение предоставянето на цифрово съдържание и цифрови услуги, в т.ч. и в случаите когато потребителят не заплаща цена за тях, а предоставя лични данни;

➤ предоставяне на еднакви права на потребителите при извършване на покупки онлайн на цифрово съдържание, цифрови услуги и на стоки, като тези при покупките офлайн;

- стимулиране развитието на цифровата икономика и икономическия растеж в България;
- постигане на баланс между високо ниво на защита на потребителите и насърчаване конкурентоспособността на предприятията;
- осигуряване на нови възможности за търговия на предприятията не само на националния пазар, но и зад граница, както офлайн, така и онлайн, при значително намаляване на разходите за адаптиране на договорите им към новото европейско законодателство, в сравнение с разходите за адаптиране на дейността им до настоящия момент, съобразно разликите в националната уредба на всяка отделна държава-членка;

КОЛИЧЕСТВЕНА ИЗМЕРЕНИЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО:

По данни на Европейската комисия към декември 2015 г., които отчитат състоянието на пазарите в държавите-членки на ЕС, в т.ч. и в България ¹¹ :

- потребителите се въздържат да пазаруват онлайн от търговски сайтове в чужбина, тъй като се опасяват че при несъответствие на цифровото съдържание, цифровата услуга или стоката, проблемът няма да се разреши;
- през последните 12 месеца, само за четирите вида най-често използвано цифрово съдържание (музика, антивирусни програми, игри и съхраняване на данни онлайн) повече от 70 млн. потребители са имали проблеми със закупеното цифрово съдържание;
- само 10% от потребителите, които са имали проблем със закупеното онлайн цифрово съдържание са получили обезщетение. ЕК оценява финансовите и други вреди, нанесени на потребителите в ЕС, в резултат на тези проблеми, между 9 и 11 милиарда евро;
- търговците не продават цифрово съдържание и цифрови услуги в чужбина, тъй като срещат трудности с различните национални законодателства на държавите-членки на ЕС. Националните законодателства на държавите-членки дават различна правна квалификация на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги: договор за продажба, договор за услуги, договор за наем. Поради това механизмите за обезщетяване на потребителите в различните държави-членки са различни, в зависимост от правната квалификация на договора за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги;
- само 15% от потребителите в ЕС купуват стоки онлайн от други държави-членки, докато 44% са склонни да пазаруват онлайн в тяхната държава.

Очаква се, че посочените по-горе проблеми, както за потребителите, така и за предприятията ще намерят до голяма степен своето разрешение на европейско ниво чрез въвеждане в националното законодателство на държавите-членки на ЕС на Директива (ЕС) 2019/770 и на Директива (ЕС) 2019/771.

В резултат на законопроекта, има основания да се очаква минимизиране на описаните по-горе проблеми и в България и повишаване степента на защитата на потребителите. Ще се избегнат разходите на предприятията за адаптиране на тяхната дейност към националното

¹¹ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/contract-rules/digital-contracts/digital-contract-rules_fr

законодателство на държавите-членки на ЕС, в които предприятията ще предоставят цифрово съдържание, цифрови услуги и ще продават стоки онлайн.

Положителен ефект от въвеждане на новото европейско законодателство за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки в националното законодателство на държавите-членки на ЕС:

ЕК оценява премахване на пречките за предоставяне на цифрово съдържание, цифрови услуги и за продажбата на стоки, в резултат въвеждане изискванията на Директива (ЕС) 2019/770 и на Директива (ЕС) 2019/771 в националното законодателство на държавите-членки, както следва:

- най-малко 122 000 нови предприятия ще започнат да продават онлайн в други държави-членки на ЕС;
- между 8 и 13 милиона нови потребители ще започнат да пазаруват онлайн в други държави-членки на ЕС;
- БВП на ЕС ще нарасне с 4 млрд. евро в сравнение с този през 2015год;
- увеличаването на конкуренцията ще има за резултат намаляване на цените в целия ЕС, което ще увеличи покупателната способност на потребителите и ще увеличи потреблението на домакинствата с 18 млрд. евро в сравнение с това през 2015 година.

Може да се очаква, че положителния ефект от въвеждане на новото европейско законодателство за предоставяне на цифрово съдържание, цифрови услуги и за продажба на стоки в Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки ще следва същата тенденция, а именно:

- увеличаване броя на търговците предоставящи цифрово съдържание и цифрови услуги и продаващи стоки в чужбина;
- принос за увеличаване на БВП на България;
- увеличаване на конкуренцията и намаляване на цените и повишаване покупателната способност на потребителите в България.

IX. ПОТЕНЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА НОВАТА РЕГУЛАЦИЯ ВЪРХУ МАЛКИТЕ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ (МСП)

Въздействие върху МСП

Проектът на Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки се очаква да окаже положителен ефект върху създаването на устойчива и предсказуема правна рамка за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки на потребители. Създаването на хармонизирана правна рамка на някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки ще допринесе за намаляване на пречките пред малките и средни предприятия за извършване на бизнес, както на националния пазар, така и в рамките на Вътрешния пазар на ЕС и за създаване на по-добра конкурентна среда. Според ЕК, развитието на пазара за предоставяне на цифрови услуги и цифрово съдържание и за продажбата на стоки е предпоставка за растежа на пазара на стоки и услуги, както офлайн, така и онлайн.

Икономическото въздействие върху малките и средни предприятия от въвеждането на Директива (ЕС)2019/771 в ЗПЦСЦУПС би трябвало да бъде ограничено, тъй като допълнителните разходи за търговците относно задължението за предоставяне на информация за правата на потребителите относно законовата гаранция са незначителни. Това е така, тъй като разпоредбите на действащия Закон за защита на потребителите съдържат изисквания за предоставяне на преддоговорна и договорна информация на потребителите и на информация, която трябва да съдържа договора за продажба на стоки относно наличието на законова гаранция на стоките.

Въвеждането на Директива (ЕС)2019/770 в ЗПЦСЦУПС ще има положително въздействие върху малките и средни предприятия, тъй като запълва една празнота в съществуващата правна рамка, а именно създава правила за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги. Тези правила ще бъдат идентични с правилата за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги в останалите държави-членки на ЕС. Същевременно, доставчиците на цифрово съдържание и цифрови услуги ще трябва да приведат своята дейност в съответствие с новата правна рамка, което ще е свързано с разходи от тяхна страна, които не е възможно да се изчислят предварително. Тези разходи обаче, ще бъдат компенсирани от възможността малките и средни предприятия да предлагат цифрово съдържание и цифрови услуги в останалите държави-членки на ЕС при същата правна рамка.

Не могат да бъдат посочени точни данни, в каква степен функциониращите към 31.12.2019 г. в страната 1119 малки и средни предприятия за осъществяване на обществени електронни съобщения биха били засегнати от правилата за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги, по какъв начин този закон ще се отрази на техния достъп до финансиране и инвестиции. Законопроектът съдържа средства за правна защита на потребителите при наличието на цифрово съдържание, цифрови услуги и стоки, които не съответстват на изискванията, но не ограничава и не забранява тяхното пускане на пазара.

Социално въздействие

Приемането на законопроекта ще допринесе за повишаване нивото на защита на потребителите в България. Разпоредбите на проекта относно законовата гаранция на предоставяното цифрово съдържание, цифрови услуги и на продаваните стоки ще допринесат за удължаване на тяхната дълготрайност чрез предвидената възможност за извършване на ефективен ремонт на стоките и за привеждане в съответствие на цифровото съдържание и цифровите услуги. Разпоредбите на законопроекта обезпечават предоставянето на информация на потребителите, което ще ги улесни за познаване на техните права относно законовата гаранция на стоките и на цифровото съдържание и цифровите услуги.

Влияние върху околната среда

Няма данни, че законопроекта ще има пряко въздействие върху околната среда. Същевременно, може да се очаква че приемането на законопроекта ще има следното косвено положително въздействие върху околната среда:

✓ създава условия за подобряване правата на потребителите по отношение на покупката на стоки, с което ще допринесе за насърчаване предлагането на стоки с дълготрайна употреба. Предвидената в законопроекта законова гаранция на стоките от две години и регламентирането на търговската гаранция на стоките също ще насърчи потребителите да купуват стоки, които са по-дълготрайни и е възможно да бъдат

ремонтирани;

✓ премахва съществуващата йерархия на средствата за защита на потребителите при липсата на съответствие на стоката и дава възможност на потребителите да изберат привеждането на стоката в съответствие да се извършва чрез ремонт. Това от своя страна ще допринесе за увеличаване дълготрайната употреба на стоките, което ще доведе до значително намаляване на отрицателните въздействия върху околната среда при производството на нови стоки.

X. ПРЕПОРЪЧИТЕЛЕН ВАРИАНТ И ОБОСНОВКА КЪМ НЕГО ВЪЗ ОСНОВА НА СРАВНЕНИЕТО НА ВАРИАНТИТЕ

Разгледаните в оценката на въздействие варианти на действие са сравнени помежду си чрез следните критерии:

1. *ефективност* - изследван е начинът по който предложените варианти осигуряват постигане на целите на предложението;
2. *ефикасност* - изследван е начинът по който се постига максимум на постигане на целите при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;
3. *съгласуваност* - изследван е начинът, по отношение съответствие на вариантите със стратегическите документи.

Въз основа на извършения анализ на разгледаните варианти по отношение на постигане на ефективност може да бъде направен обоснован извод, че чрез Вариант 1 ще се създаде правна рамка за защита на потребителите при предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и продажба на стоки. Предлаганата нова правна рамка ще съдейства за преодоляване на различията в националното договорно право за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки и за повишаване доверието на потребителите при трансгранично предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и при продажбата на стоки онлайн.

Чрез Вариант 1 ще бъдат осигурени адекватни мерки за защита на икономическите интереси на потребителите и ще бъдат осигурени нови възможности за повишаване конкурентоспособността на предприятията.

Въз основа на извършения анализ на разгледаните варианти по отношение на постигане на критерия „ефикасност“ може да бъде направено заключение, че в средно-срочен аспект разходите на предприятията по Вариант 1, необходими за привеждане в съответствие с изискванията за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, произтичащи от приемането на новия закон, ще бъдат по-малки от съществуващите в момента разходи на предприятията за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки в други държави-членки на ЕС. Няма да се налага адаптиране дейността на предприятията към различна правна уредба в различните държави-членки в областта на договорното право, което е свързано със значителни разходи за предприятията. По този начин ще се окаже положително въздействие и върху развитието на електронната търговия като се повиши конкурентоспособността на предприятията. Също така, ще се повишат и възможностите за избор на потребителите в резултат от по-голямото предлагане на стоки на конкурентни цени.

Следва да бъде посочено, че разглежданите аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и на договорите за продажба на стоки, включително и на стоки с цифрови елементи са регулирани чрез актове от правото на ЕС - директиви, които не са пряко приложими. В тази връзка, задълженията на Република България са основно по предприемане на мерки за въвеждане изискванията на директивите

в националното законодателство.

Въз основа на извършения анализ на разгледаните варианти по отношение на постигане на съгласуваност може да бъде направен извод, че само чрез Вариант 1 ще се постигне създаване на национална правна уредба на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и усъвършенстване на националната уредба за продажба на стоки в съответствие с европейската регламентация и ще бъде осигурено въвеждане в националното законодателство на изискванията на Директива (ЕС) 2019/770 и на Директива (ЕС)2019/771.

Въз основа на извършеното сравнение по посочените в тази точка критерии Вариант 1 може да бъде определен като препоръчителния вариант за действие.

XI. ОБЩЕСТВЕНИ КОНСУЛТАЦИИ

Настоящата пълна оценка на въздействието се основава на извършената на ниво ЕС оценка на въздействието на първоначалните предложения на Комисията за директива за някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и за директива за някои аспекти на договорите за онлайн и други видове продажба на стоки от разстояние, допълнена с оценката на въздействието на изцяло хармонизираните правила за договорите за продажба на стоки за целия ЕС.

Оценката на въздействието се базира и на събраните от НСИ данни и информация, съдържаща се на интернет страницата му, годишния доклад на Комисията за регулиране на съобщенията за 2019 г., както и на информация от други държавни органи. В процеса на изготвяне на настоящата предварителна оценка на въздействието бяха анализирани различни информационни източници: научни становища, информация получена от членовете на Работна група 21 „Защита на потребителите“, информация от съществуващите електронни бази данни.

Бяха проведени две експертни срещи с представители на Европейската комисия и на националните компетентни органи на държавите-членки с цел обмяна на информация и опит при транспониране в националното законодателство на изискванията на Директива (ЕС) 2019/770 и на Директива (ЕС) 2019/771 и тяхното прилагане.

По законопроекта се планира да бъде проведена обществена консултация в съответствие с изискванията на чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове, посредством публикуването на проекта, мотивите към него и цялостната оценка на въздействието на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерството на икономиката. Предвижда се общественото обсъждане да бъде в законоустановения срок от 30 дни. В съответствие с чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове справката за постъпилите предложения заедно с обосновка за неприетите предложения в резултат на проведените обществени консултации ще бъде публикувана на интернет страницата на Министерството на икономиката и на Портала за обществени консултации.

XII. ПРЕПОРЪЧИТЕЛЕН СРОК ЗА ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

В срок до 5 години от влизането в сила на новия закон следва да бъде извършена последваща оценка на въздействието, съгласно изискването на чл. 34 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието от Министерство на икономиката и от Комисията за защита на потребителите.

По отношение на оценката, могат да се приложат следните критерии за последваща оценка на въздействието:

- ✓ постигнато ли е повишаване нивото на защита на потребителите при предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и при продажбата на стоки;
- ✓ увеличено ли е доверието на потребителите в пазара при предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и при онлайн продажбата на стоки.
- ✓ постигнат ли е търсеният ефект за нарастване на електронната търговия;
- ✓ създадени ли са нови възможности за повишаване на конкурентоспособността на предприятията при предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и продажбата на стоки.

XIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

Към доклада е приложено резюме.